

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos pént sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási pént sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, december 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Indemnítást kér a kormány.
- Az aradi közgazdasági liceum megnyitása.
- Cholnoky Jenő dr. előadása.
- Sztrájkolnak a budapesti rendőrök.
- Viszaélés egy aradi iparos nevével.
- Letartóztatott gyoroki iskolaigazgató.
- Rikkanosból operáénekes.
- Őszeesküvés Ausztria ellen.
- A titokzatos anya.
- Kifosztott vasuti posta.
- Tarkaságok.

A képviselőházat összehívják.

Arad, december 10.

A válság eldőlését siettető események közé beállott ma még valami: Wekerle Sándor miniszterelnök nyilatkozata, hogy a képviselőházat a jövő héten össze fogják hívni. Ma még nem tudni az igazi jelentőségét ennek: vajjon a kormány fölmentésére akarják ezzel az udvart kényszeríteni, vagy pedig arra van biztos kilátás, hogy a jövő hétig meglep a kabinet új megbízatása, a választói jog megcsinálásának alapján? Az előbbi valószínűvé teszi, hogy Zichy Aladárt újra felküldték a királyhoz, kétségtelesenül a válsággal összefüggő megbízatás kíséretében. Sokkal nagyobb azonban a valószínűsége annak, hogy a kormány két hónapra indemnítást kér és ezért hívják össze a parlamentet.

További halogatásról már nem is lehet márszó. Ha ez a halogatás január

elsejéig elhuzódik s a kabinet ex-lexben is kormányon lenne a király akaratából, akkor a jövő esztendő első hónapja olyan parlamentáris és közjogi meglepetésekkel fog szolgálni a világnak, amilyenekre még nem volt példa. Lesz ugyanis egy kabinet, amely akarata ellenére, de a király akaratából ül a bársonyszékeken és éppen ellenkezőjét fogja cselekedni annak, ami alkotmányos időben a kötelessége. Néhány nap előtt köztudomásul adatott illetékes helyről, hogy ex-lex esetén ez a kormány s az ő többsége megtagadja a közös költségvetés összegeihez való hozzájárulást és mindama szolgáltatásokat, amelyek alkotmányunk értelmében parlamentáris elintézésről vannak függővé téve. Ez nem volt üres beszéd, hanem igenis nagyon komoly fenyegetés. A férfiak, akik ma miniszteri tisztséget viselnek, ennekelőtte a nemzeti ellenállás vezérei voltak, vezérei a nemzet többségének ma is és ha királyi kényszernek engedve, miniszterek maradnak az ex-lexben, ebben a minőségükben is az ellentálló nemzet vezérei maradnak. Borzasztóan téved Bécs, ha azt reméli, hogy ha a válságot a mai stádiumában az ex-lexes napon túl is kihuzza ezzel a kormányval, akkor ez a kormány gondoskodni fog az ügyek rendes, de alkotmányellenes továbbviteléről. A feje tetején fog táncolni a miniszteri felelősség elve, amennyiben a miniszterek nemcsak hogy felelősséget nem vállalnak az uralkodóért, de egyenesen az ural-

kodó kívánságai ellenére fognak kormányozni. Olyan örült állapot ez, amelyet még a Lipótmező közjogászai sem tudnak kispekulálni. Hát ezt akarná a hideg, számító, elővigyázatos Bécs? Ha ezt akarja, megkaphatja a magáét.

Van azonban a válság-éremnek másik oldala is. Ha el-elnémitjük keserűségünket s higgadtságot erőltetve elmélkedünk a dolgok fura folyásáról, a helyzetet nem találjuk egész reménytelennek. Elvégre a királynak módjában lett volna már akárhányszor e kormányt elbocsátani. Nemcsak azért, mert a király s a kormány elmentésére állásponton vannak a nemzeti követelések tekintetében, hanem azért is, mert minden oldalról kínálkoznak új kormányok. Memorandumok, plánok egész garmadával hevernek a kabinetirodában; ha a felség behunyt szemmel nyul a papirkosárba, akármelyik akad a keze ügyébe, mindegyik célravezető Bécs szempontjából. Aztán meg itt van a trónörökös, Lichtenstein herceg, Lueger s a többi nagy hatalmu ur, politikus, itt az egész osztrák közvélemény, amely e plánokat vad buzgalommal támogatja. S a király még sem kapott rajtuk. Egyiket sem méltatta figyelemre. Egyikről sem gondolkozott komolyan. Egyik kínálkozót sem engedte színe elé. És ma, amikor szemben találja magát magyar kormánya súlyos fenyegetésével az ex-lexet illetőleg, ma sem bocsájtotta el ezt a kormányt, hanem elhalasztotta a

A gyáva.

Írta: G. Miklósy Ilona.

— Csókolom a kezét, Zsuzsika nagysám!
— Jó napot kívánok, szerkesztő ur! — fogadom, amint illik, nyájasan a barátságos köszöntést. Pedig a szívem súlyos a többrendbeli bánattól, mely ezen a csodaszép őszi reggelen zudult rám. Alig pár lépésnyire tőlem, az öreg aréna recsegő deszkáin másik „primadonna” lépked s nem az enyém, hanem a „rivális” (fájdalom, elég türehető) hangja esendül föl, az én legkedvesebb szerepem áriáit énekelve.

Ez az ok magában is tökéletesen elég arra, hogy meggyűlöljük az életünket s óhajtván várjuk s hívjuk a megváltó halált.

De sokkal nagyobb bánat is ért ma reggel. Expresszlevelet kaptam. Hogy is mondja a drámai hősnőnk, Kleopátrát szavalva: „A rossz hír csak önmagát jelentse, midőn lesújt.” Bizony kár volt ezt a hírt a leggyorsabb postára bízni, lassabban is elérkezett volna összezuzni a szívemet s megölni a boldogságomat. Hogy a királynak is éppen arra az ezredre van szüksége, amelyben az én vőlegényem szolgál!

Legalább valami olyasfélét olvastam ki soraiból, hogy kitört a háberu messze innen s hívja a haza, a király, a kötelesség. Csupa gyönyörű szó, amely lázas dobogásra készíti a

szívemet és kigyulasztja az orcámat még operette énekesnő létemre is, ha — görögűz mellett, diszoldadáson emlegeti egy jó hősszerelmes. De így a való életben nagyon nyomorulttá tesz az a gondolat, hogy ostoba, érzéketlen vasdarab, melyet golyó alaknak formáltak, kiolthatja az életét annak, akit a világon mindennél jobban szeretek. S míg én vidám kerengőt énekelek és táncolok a színpadon, szívem szerelme talán vérében fetreng a csatatéren.

Nem csoda, hogy teljesen kétségbe vagyok esve. Hogy csaknem egy órája ülök itt az aréna kert lombos fáktól árnyékolt zugában, rozoga falócán, hogy a hiób-hirt hozó levél itt reszket az egyik kezemben, míg a másikkal gépiesen s folyton csak egyetlen szót rajzokl napernyóm végével az ut porondjába: Nem, nem. Mintha a halálra ítélt tiltakozna a kötélen, melyet a hóhér már a nyakába illesztett.

S mégis nyájasan fogadom köszöntését a kis „sánta veréb”-nek, a ki nagy igyekezettel bicog felém. Szívesen köszöntöm, mert mi művésznők mindig szívesen köszöntjük a lapszerkesztőket. Igaz, hogy a kis veréb csak segédszerkesztője a Várhelyi Híradó nak, a névjegye szerint, de mivel ő írja a szinikritikákat, hát főszerkesztői tekintélynek örvendő körünkben. Különben a legszürkébb és legigénytelenebb kis alak, a kit csak valaha láttam. Vézna, sápadt, beteg teremtés. Láttára mindig esőz-

tatta, viharverte kis beteg madárra gondolkok, a kit időelött vert le a szülői fészekből egy pajkos suhanc gonosz keze. S úgy látszik, estében megsérült az egyik lába, mert kínosan húzza maga után. De azért még sem kellene „sánta veréb”-nek csufolni, mint mindenki teszi. Hanem tulságosan sok esze és élénk szelleme van. S ez a két tulajdonság nem alkalmas arra, hogy elfeledtesse az irigy és ostoba emberekkel testi fogyatkozását.

Nekem igen rokonszenves, bár ösztönszerűleg visszariaszt rut és beteg mivolta. De halálosan, örülésig — szerelmes belém és nagyobb énekesnőnek tart, mint Patti valaha volt és hatmasabb színjászónak, mint Jászai Mari. S mivel elég kedves ezt lapjában meg is írni rólam, s mivel én nem vagyok köszívű teremtés — a halának bizonyos gyöngéd érzésével gondolok rá. De beszélni nem nagyon szeretek vele. Azt hiszem, földi teremtmény — ha csak nem nagyon korlátolt — kényelmetlenül érzi magát, ha szemtől-szembe imádják. S a hogy ez a szegény kis ember rám néz örökké láztól csillogó szemmel, ahogy az ajka remegni kezd, mielőtt beszédbe kezdene, amint figyel, tele hálával: azokért a semmi szavakért is, amit hozzá intézek, az már közel jár az oktalán — bálványimádásból.

Es megvan az a csodálatos adománya, hogy a legelrejtettebb zugában a kertnek rám talál. Hiába rejtőzöm el a legsűrűbb lombok ár-

döntést. Pedig a tapasztaltak után igen jól tudhatja a felség, hogy a megegyezés csakis az ő részéről való engedékenységre alapján lehetséges. Csak így tudjuk értelmét adni a nemzeti vívmányokat követelő kormány el nem bocsátásának s a döntés halogatásának.

Ennek alapján lehet némi optimizmussal fölfogni a képviselőház közeli összehívásának hírét, a mely végre világosságot helyez kilátásba a válság rettenetes sötétjében.

Indemnitást kér a kormány.

Zichy gróf a királynál.

Távirati tudósítás.

Arad, december 10.

A kormány ma minisztertanácsot tartott, amelyen a kabinet tagjai nevezetes határozatot hoztak. Elhatározták, hogy két havi indemnitást kérnek a Háztól és megbízták Zichy Aladár grófot, hogy a minisztertanács határozatáról tegyen jelentést a felségnek. Zichy gróf ennek következtében holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

Az indemnitási javaslatot a Justh-párt, mint szerdán Justh Gyula kijelentette az Aradi Közlöny tudósítója előtt, meg fogja obstruálni, esetleg obstrukció nélkül intéz ellene heves támadást. Hogy a Kossuth-párt milyen álláspontra helyezkedik a javaslattal szemben, az még nincs eldöntve. Kossuth Ferenc este megjelent a pártkörben és megerősítette, hogy a Házat összehívják.

Mai tudósításunk ez:

Minisztertanács.

Ma délben több mint két óra hosszáig tartó minisztertanács volt a pénzügyminisztériumban, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi utja eredményéről számolt be. A minisztertanácsról félhivatalosan a következőket jelentik:

A mai minisztertanács, amelyen a kormány összes tagjai részt vettek, féltilzenkettőtől délután háromnegyed kettőig tartott. A minisztertanácsban Wekerle Sándor miniszterelnök beszámolt minisztertanácsainak tegnapi kihallgatása eredményéről. A kabinet tagjai ennek alapján részletesen is megvitatták a helyzetet és ennek következtében Zichy Aladár gróf Bécsbe utazott és holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

A kabinet tagjai két óra felé távoztak el a pénzügyminiszteri palotából. Minisztertanács után Wekerle az E. U. munkatársa előtt ezeket mondotta:

— A mai értekezleten bécsi utam eredményéről referáltam.

Arra a kérdésre, hogy a képviselőházat össze fogják-e hívni, a miniszterelnök így felelt:

— Igen, a Házat a jövő hét közepére össze hívjuk, de erről most még nem lehet intézkedni, mert az elnök nincs itt.

A további kérdésre, hogy a kormányelnök szándékozik-e újból Bécsbe menni? — ezt mondotta:

— Nem megyek Bécsbe, hiszen csak most jöttem haza.

A mai nap eseményeiből tartozik az is, hogy Apponyi Albert gróf a kora délelőtti órákban felkereste lakásán Kossuth Ferencet, a kivel hosszabban tárgyalt. Kossuth később a kereskedelemügyi minisztériumban Andrássy Gyula gróffal tanácskozott. A tanácskozásba Sztéryi József államtitkár is bevonták.

Éjjel jelenti tudósítónk: A minisztertanács mai értekezletén a kormány elhatározta, hogy a miniszterelnök, mint pénzügyminiszter utján két havi időtartamra nézve indemnitási javaslatot fog a Házban előterjeszteni. E célból a kormány intézkedni fog, hogy a képviselőházat a jövő hét közepére, szerda, esetleg csütörtökre összehívják. A minisztertanács ezt a határozatát Zichy Aladár gróf utján terjeszti a király elé. Zichy holnap audiencián jelenik meg a felség előtt.

Justh és Barabás.

— Nyilatkozat a függetlenségi pártkörben. —

Justh Gyula ma este megjelent a függetlenségi és 48-as pártkörben, ahol hívei nagy

óvációban részesítették. A politikai helyzetéről kezdtek beszélgetni, mikor egyik képviselő megkérdezte:

— Kegyelmes Uram, mi volt Barabással Aradon?

Justh erre ezeket mondotta:

— Én szerdán este résztvettem az aradi polgári jótékony négyzet teászurján, ahol megjelent és egyszerre mellém került Barabás Béla. Barabás halkán hozzám szólt: „Milyen kár, hogy ilyen szép nagy párt kettészakadt!” Én röviden ezt feleltem: „Te mondd ezt Béla?” Ezután hosszabban tréfás hangon beszélgettünk és én megemlítettem Barabásnak, hogy ha kell, mindenfelé fellépek ellene, még Aradon is. Mire Barabás megjegyezte: „Hizelgő volna rám nézve, ha ilyen kiváló férfiú bukkanna ki.”

— Ilyen hangon beszélgettünk tovább is, mikor Barabás megjegyezte, hogy van egy terveze, mely a függetlenségi párt két csoportjának egyesítését célozza. Én csak azt feleltem, hogy ez nagyon nehezen fog sikerülni.

Justh Gyula különben ma este hosszabb beszédet mondott a budapesti első kerületi függetlenségi- és 48-as körnek küldöttsége előtt. Hangoztatta, hogy a függetlenségi párt addig nem adja fel a küzdelmet, míg két kardinális programja nem valósul meg. Az egyik a gazdasági önállóság, melynek első feltétele az önálló bank, másik a választói reform. Szemben a Kossuth-párttal, mely hozzájárul a pluralitáshoz, ő és pártja csak az általános egyenlő választói jogot fogadja el.

A városok segélye. Budapesti tudósítónk jelenti: A rendezett tanácsú városok polgármesterei Szentpály miskolci polgármester vezetésével ma délelőtt tisztelegtek Andrássy Gyula belügyminiszternél és Teleszky belügyminiszteri államtitkárnál, kérve, hogy a városok részére megszavazott két millió koronát sürgősen kiutalják. Andrássy belügyminiszter kijelentette, hogy méltányolja a küldöttség kívánságát és megígérte: mindent megtesz hatáskörében, hogy a pénzt mielőbb megkapják. Teleszky államtitkár is biztosította a küldöttséget, hogy kívánságuk mielőbbi megvalósítását támogatni fogja.

nyékában, azonnal megkeres. S kopott kis szürke kalapja oly ivben repül le a gyér, a szökéségtől csaknem fehér hajfürteiről köszöntés közben, hogy egy király szivét is büszkeség tölthetné el ennyi alázat láttára.

— Miért olyan szomorú, Zsuzsika nagysád? — kérdezi kellemes, lágy hangján.

S a városkának e kegyetlen, irgalmatlan organuma, ki még a polgármesterről is megmeri írni az igazat, csaknem sirva fakad szomorúságom láttára.

Első gondolatom az volt, hogy azt mondom neki: Elvették a legkedvesebb szerepemet, azért sírok.

De nem mertem. Mert holnap bizonyára szenvedelmes hangú cikk jelenne meg lapjában a direktorunk ellen, „kinek halvány sejtelve sincs a helyes szereposztásról s a várbeli publikum magasfokú műizléséről.”

Ezt pedig semmi szín alatt nem akarom. Azt mondanák, — különösen a rivális — hogy én „irattam” ezt a kritikát és a direktor úgy nézne rám, mintha állandóan előleget kérnék tőle.

Elhatároztam, hogy inkább megmondom neki nagy szomorúságom igazi okát. Különben is már régen óhajtottam értésére adni menyasszony voltomat, mert örökösen attól rettegettem, hogy megkéri a kezemet. S a kosár szégyenétől meg akartam kímélni.

— Rossz hírt kaptam a vőlegényemtől — mondom neki elszántan.

Ijesztően elsápadt. De nem látszott nagyon meglepettnek.

— Talán beteg? — vigasztalt gyöngéden.

— Dehogy! — tiltakoztam hevesen. S azonnal megkérdeztem — mert — ő, hiuságok hiusága! — bántott a kis veréb látszólagos közönyössége, hogy talán hallotta már, hogy menyasszony vagyok.

— Hogyne — feleli egyszerűen. — Az első jó kritika után, melyet magáról, Zsuzsika nagysád, írtam, azonnal „beadták” nekem, hogy maga egy huszártiszt boldog menyasszonya.

Ezt ugyan gondolhattam volna, ismerve a rivális elveit, melyek szerint: háboruban minden eszköz szent.

— Es most azt írja nekem, hogy háboru, csata lesz, tudja-e? — szóltam elkeseredve.

S megint csak elborította a szememet egy tolakodó könyesepp.

— Ha ne tudnám? — feleli a szerkesztő ur olyan önérettel, mintha ő írta volna meg a hadüzenetet.

— Igaz, hiszen maga ujságíró, hát mindent tud. — szóltam neki egy szemernyi hizelgő hanglejtéssel — maga adhatna nekem jó tanácsot. De üljön már le!

Láttam, hogy fáradtan emelgeti fájós lábát, de a világért le nem ült volna, míg legalább kétszer föl nem szólítom rá.

— Nézze, szerkesztő ur — szóltam neki, hirtelen jött és rá nézve meglehetősen kegyetlen, bizalmaskodási rohammal — én nem aka-

rom, hogy Gyurka, úgy hívják, tudja, elmenjen a háboruba. Semmi szükség rá, hogy megdöje az ostoba, hitvány ellenség. A királynak van még rajta kívül elég katonája, de nekem nincs, senkim sincs, ha ő elpusztul. Nem akarom, hogy elmenjen, nem akarom. Okos, tanult ember, megél ő, mint „civil” is. Azt fogom neki írni, hogy hagyja ott azt a mézarszéket, hol minden nagyobb ok nélkül halomra öldöskik egymást az emberek és vesse le azt a cifra ruhát s legyen egyszerűbb, de szabad, boldog ember.

Ezt fogom neki írni s meglássa, ő annyira szeret engem, hogy meg fogja tenni a kedvemért, a boldogságunkért.

Egészen föllekesített ez a pompás, megváltó eszmém. Azt hittem, hogy ő is kitűnőnek fogja találni. De nem szólt semmit.

Szemét makacsul az ut porára szögezte hatalmas sátabotjával, mely hűséges segítőtársa volt a kis „sánta veréb” szökdecseleéseinek, gyakorlott kézzel óriási „Z” betűt pingált a földre. De a mint észrevette, hogy figyelem, halvány arcán átfutó bíborfelhővel elkavarta a perondon.

Közben majd kínos halálra szánt egy rut szürke bogarat, a mely nagy igyekezettel menekült föva számtalan lábának megsebzett maradványával.

— Jaj, de rut! de gyűlölöm, hanem azért ne bántás szegényt, sajnálom — kiáltottam igazi aszanyos logikával.

— Nem is bántam, felelte szomorú mosoly-

Az aradi közgazdasági liceum megnyitása.

Ottenberg Tivadar előadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10

Az aradi kereskedelmi és iparkamara közgazdasági liceumát ma délután, Ottenberg Tivadar, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatójának a váltóról tartott, nagy értékű előadásával nyitotta meg. Az előadásra nagy érdeklődő közönség gyűlt a kamara dísztermébe. Ott voltak: *Kristyóry János* kereskedelmi és iparkamarai elnök, *Éles Ármin* és *Reinhart Gyula* alelnökök, *Varjassy Lajos* polgármester, *Reiber Emil*, az osztrák-magyar bank aradi fiókintézetének főnöke, *Szabó Zoltán*, *Tagányi Sándor*, *Steinhart Mór dr.*, *Vajda István dr.*, továbbá az aradi pénzügyintézetek vezetői, az aradi kereskedők és iparosok közül számosan.

Kristyóry János kamarai elnök rövid beszéddel nyitotta meg a liceumot. Hogy mennyire közérdekű és hasznos volt a kamara tavalyi vállalkozása, amelylyel a közgazdasági liceumot rendezte, mutatja, hogy az idén más kamarák is követték a példát. Ez indította a kamarát, hogy azt az idei évadban is megnyissa s örömeire szolgál, hogy a liceumot egy kiváló, nagy tudású szakembernek, *Ottenberg Tivadarnak* előadásával kezdhetik meg.

Ottenberg Tivadar mindvégig élénk érdeklődés között tartotta meg előadását a váltóról „erről a hosszukás papirról, a melynek legtöbbször csak két oldalát ismerik: a kellemesét, a mikor a váltóra a pénzt fölveszik, s a kellemetlent, mikor arra fizetni kell.” Közvetlen és mégis magvas előadással ismertette a váltó történeti fejlődését, s hivatásának átalakulását a mai napig. Vonzóvá tette a közgazdasági tárgy előadást néhány jóízű, sikerült ötlettel. A váltókezességről szólva, megemlítette, hogy Ausztriában a katonatiszteknek nincs váltóképességük; ezért jönnek a katonatisztek szivebben Magyarországra, s talán ez az eredete annak a magyar közmondásnak: „fizet, mint egy katonatiszt.” Színesen ismertette a váltó kellékeit a törvény és a bankszerűség szempontjából, annak különféle alakjait, kereskedelmi formáit és jelentőségét. Végül azokról a törekvé-

sekről szolt, melyek a váltóügy terén legujabban megnyilatkoztak: nevezetesen a váltóóvás reformjának ügyéről, a váltó utólagos telepítésének rendezéséről ésvégül a váltójog nemzetközi egységes szabályozásáról, amely nemrég foglalkoztatta a nemzetközi jogi egyesületet. Beszédét ezzel végezte: Magyarországon óriási tere van a váltónak; sokan meggazdagodnak és még többen szegényednek általa. De kevesen ismerik annak igazi jelentőségét, a következményeket, amelyek azzal járnak szektak. Ha ezeknek a kincseit sikerült gyarapítanom azokkal az ismeretekkel, amelyeket a váltóról nyújtottam, — akkor elértem célomat.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után *Kristyóry János* elnök tolmácsolta a kamara és a jelenlevők köszönetét az élvezetes és sok újat nyújtó előadásért.

Cholnoky Jenő dr. előadása.

A mai Kölcsey-zsur.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10.

Az aktuálitásnak, az érdekességnek megérzése és kifejezésre juttatása kevés emberben párosul olyan széleskörű, modern szellemű tudással, mint a kolozsvári egyetem méltán neves tanárában, *Cholnoky Jenő dr.*-ban. Mint tudós, kutató, és tanárnak ismert neve van Európaszerte, mint előadó, mint a tudományok népszerűsítője pedig meghódította a közönséget mindenütt, ahova csak a kulturáért és a jótékonyaságért való lelkesedése elvitte. Arad közönsége már régebről ismeri és becsüli *Cholnoky* tudását és mikor szikár alakja, őszes, de vidáman mosolygó feje megjelent a mai Kölcsey-zsur nagyszámu, előkelő publikuma előtt, az meleg tapssal nyilvánította érdeklődését *Cholnoky* előadása iránt.

Ez az érdeklődés azután teljes beigazolást is nyert. A sarki kutatásokról, a sarki vidékek geográfiai, éghajlati viszonyairól beszélt *Cholnoky* az ő érdekfeszítő, ötletes előadásában. Egy kedves bevezető után az északi sarkon álló ember látókörét festette meg. Fél évig tartó nappala és fél évig tartó éjjele van annak az embernek, aki hosszas fáradsalmak után az északi pólusra teszi lábát. Szeptember vége fe-

már alkonyfényben uszik az északi sark vidéke. Ezután lassanként sötétedni kezd, már-már nem is látni a napot és decemberben teljes sötétség áll be. Februárban kezd világosodni és a következő hónapokban fokozatosan több napsugár esik a vidékre. Van olyan huszonnégy óra, mikor a nap sohasem süllyed a látóhatár alá: ilyenkor jön el az „éjjeli nap” korszaka. Magán a póluson nincs idő, vagyis inkább nincsenek órák, mert ezen a ponton a föld nem forog és így a föld forgásával, mely az óraszámítás alapja, nem ismerhetjük az időt.

— De azért ne tessék gondolni — vetette közbe *Cholnoky* — hogy ott nem lehet megöregedni. Annyi azonban bizonyos, hogy a póluson nagy csillagászati jártasság és pontos műszerek nélkül egyáltalán nem lehet tájékozódni az idő felől. A sark közelében egy lépésnyi távolság időben már óriási különbséget jelent. Ha a sarkon egy lámpát képzelünk és a körül három embert ültetünk, az egyiknek akkor reggel lesz, mikor a másiknak dél és a harmadiknak este.

Az északi és déli sarkvidék geográfiai viszonyairól beszélt ezután *Cholnoky*. Az előbbi jórészt tenger, az utóbbi nagy szárazföld, amint azt *Shakleton* kutatása beigazolta. A kutatásokról szólva megemlékezett azoknak hasznáról is. Ez a haszon elsősorban tudományos, de azonkívül gyakorlati is. Az északi sarkvidéken nagy kőszéntelepek vannak, egyes vidékek pedig olyan gazdagok a halakban, hogy talán nem is sok idő múlva ott nagy halásztelepek fognak létesülni. A déli sarkvidék jórésze a mai viszonyok között teljesen lakhatatlan.

Az est egyik legérdekesebb része a vetített képekkel való illusztrálás volt. A színpompás képek vetítését *Rozsnyay József dr.* végezte igen szépen. *Cholnoky* kísérő szavai valószínűleg költői leírások voltak, amelyeket gyakran humoros megjegyzések, kedves ötletek tarkítottak. Mindezek után alig kell megjegyezni, hogy a Kölcsey-zsur nagy közönsége lelkes tapssal jutalmazta az előadást.

SPORT.

+ Hírek az Aradi Athletikai Klubból. Az Aradi Athletikai Klub választmánya e hó 11-én, azaz szombat délután 6 órakor a Központi szállodában levő mérnökegyületi kaszinó-

lyal a kis veréb. — Miért is bánthatam? Én épen olyan vagyok, mint ez a rut féreg. A szép, erős férfiak közt szegény, beteg, szürke bogár.

A szívem összeszorult a szánalomtól, de nem mertem szomorú arcára pillantani. Attól félttem, hogy kiolvassa a szememből, hogy elég hitvány voltam én is gondolatban ahhoz a csuf állathoz hasonlítani.

— Ugyan, hogy mondhat ilyent — hebegtem végre valami halvány tiltakozásfélét.

— Nem is azért mondom — felelte szelíd mosollyal — mintha érzékenyíteni akarnám, csak úgy elkészerített küssé a magam nyomorék volta. És éppen most, mikor olyan pompás alkalom volna megmutatni, hogy miként is írjak a költők: „Látszólagos gyáva, vézna külseje alatt, oroszláni bátorságot rejteget.” De hiába, az ezredorvos ur nem Röntgen-sugárral fűrkészi a hadi erényeket s így nekem semmi reményem sincs arra, hogy kiléphetnék az örökös „untauglich” díszes és kényelmes állásából.

— De nem rólam van szó, ugy-e, Zeuzsika nagysám, hanem a főhadnagy urról? Én azt gondolom, hogy ne írjon neki. Legalább is azt, amit az előbb említett — semmi esetre. Soha sem szabad a szerelmes férfit valami gyáva cselekedetre fölhívni, mert még — megteszi. Én legalább ismerem valakit, aki — bármilyen csodálatos legyen is az a mai világban — soha becstelenséget nem követett el még gondolatban sem, aki éhezni hagyta a tulajdon édesanyját,

mert azt kívánták tőle, hogy a lelke tisztaságával fizesse meg a puhább, fehérebb kenyeret — ez az ember annyira szeret egy leányt, hogy ha . . . azt kíváná . . . meglopná . . . a legkedvesebb barátját . . . hősiességnek gondolná a gyáva-ságot és gyáva-ságnak minősítené a bátorságot . . . ha az a leány azt úgy kíváná . . . ha . . .

Efuladt a hangja s az arcán végigszántott egy kínos, keserű könnyesepp.

Nagyon nehéz lett a szívem. Bizonyosan tudtam, hogy soha, senki sem fog többé hozzám ilyen igaz érzéssel, ekkora szerelemmel szólni s én még csak vigasztalni se tudtam. Gonosz Amor isten, neked kedved telik ilyen hasztalan, ránk nézve értéktelen ajándékok osztogatásában.

Nem szoltunk egy szót sem sokáig. Mindkettőnk fogva tartott saját bánatunk. Olyannyira tele volt a szívünk szerelemmel és csakis azzal, hogy keserű gunynak tetszett a kórus éneke, melyet felénk hajtott az arénából a már-már hidegre váló szeptemberi szellő. A „Szép Heléná”-ból fújták a következő s hozzánk igazán nem illő Amorhoz intézett fohászt: „Több szerelem kell nekünk, gyulaszd föl újra lelkünk . . .”

Végre is, mint férfihez illik, a kis veréb tért először magához és csaknem nyugodt, okos hangon egy históriát kezdett mondani, olyanformán, mint a regényekben a bölcs óregek a zabolátlan ifju alakok megfékezésére s elretentő példaképpen:

— Én is ismertem egy szép, dölceg katonatisztet, sőt ismerem még most is, bár nem olyan szépnek és daltásnak, mint régente. Ez az én ismerősöm is halálosan szerelmes volt egy bájos művésznőbe, aki — természetesen — se jóságra, se szépségre, se okosságra, nyomába se léphetett ami ünnepeit primadonnáknak — szolt kedves mosollyal. S olyan grönögnd nyájassággal tekintett rám, hogy egészen kicsi gyermeknek éreztem magamat, kinek egy jó bácsika édességet osztogat.

— Háborus hírek keringtek a levegőben akkor is, mint most — folytatta tovább a históriáját — s az én ismerősöm az első közt volt, akit a haretérre szóítottak. Első pillanatban féktelen öröm fogta el erre a hírre, mert napoleoni nagyra-vágyás szunnyadt lelkében. Arról álmodozott, hogy dicsőséges nevet szerez magának a csataterén. Izig-végig magyar fiu volt, a faj minden erényével, de sajnos, minden hibájával. Habozás nélkül meghalt volna az „imádott hazáért”, de a bálványozott és az esztelenségig féltett asszonyért mégis cserben hagyta a hazát.

Behívó levelét visszaküldte s leköszönt rangjáról, mert az a leány úgy kívánta. Természetesen bivatalos „gyávanak” minősítették s a hadsereg kivetette kebeléből, mint olyat, aki poltronságával méltatlanná vált a zászlóhoz, mely alá fölesküdt.

Halk, lassu hangon, rám se pillantva beszélt a kis veréb s én szívszorongva figyeltem,

ban ülést tart. A titkár. — Az Aradi Athletikai Klub a Fehér-kereszt szálloda kistermében szombaton, azaz 11-én este 8 órakor klubvacsorát rendez. Menü: Malacpaprakás tarhonyával, turós- és almásrétes, alma. Egy teríték ára 1'60 korona. A tagok minél nagyobb számban való részvételét kéri a háznagy. — Az Aradi Athletikai Klub ez uton is értesíti tagjait, hogy az Aradi Tornaegyesület meghívására tornaóráit hétfőtől kezdve az Aradi Tornaegyesületben tartja hetenként háromszor: hétfő, szerda és pénteken. A hétfői bemutatkozásra minél nagyobb számú megjelenést kér a sportintéző. Helyiség: a lyceumi tornacsarnok, este 6 óra.

Összeesküvés Ausztria ellen?

Friedjung pöre.

Távirati tudósítás.

Arad, december 10.

A Bécsben most folyó nagy politikai pör mai tárgyalásán olyan momentumok merültek föl, mintha több magyar politikus összefogott volna Szerbiával — Ausztria ellen.

A mai nap eseményéről ezt jelentik:

Az elnök ma délelőtt fél tíz órakor nyitotta meg a tárgyalást és a magánvád képviselőjének, Harpner dr.-nak adta át a szót.

Harpner dr. (Friedjunghoz): Ön biztosít bennünket, hogy önnek polgári kötelessége volt rámutatni arra az izgatottságra, mely akkor támadt, a mikor fiainkat és testvéreinket behívták, hogy háboruba vonuljanak. Tudomása van önnek arról, hogy a horvátok, különösen azok, kik a határvidéken laknak, három évszázadon át az osztrákokkal együtt ontották véréüket. Tudomása van önnek arról, hogy a panaszosok közt is többen vannak olyanok, kiknek a testvéreit és fiait szintén behívták.

Friedjung kijelenti, hogy Harpner dr. kérdéseire előbb nem válaszolhat, amíg saját védője a följajánlott bizonyító okmányokat nem terjeszti elő.

Harpner dr. ebbe beleegyezik.

Kienböck, Ambros védője, azt kívánja, hogy első sorban a Reichspost kiadóját, Funder dr.-t hallgassák ki tanuként.

Harpner dr. ezt határozottan ellenzi.

Kienböck dr. újból kívánja Funder kihallgatását, hogy az esküdtek megismerkedjenek a Reichspost cikkének forrásanyagával.

Harpner azon a nézeten van, hogy Funder csupán a rendes bizonyító eljárás során hallgatható ki és nem engedhető meg, hogy a per jelenlegi stádiumában a vádlott érdekében védőbeszédet mondjon.

Az elnök kijelenti, hogy miután Friedjung vádlott Harpnerrel egyetértően bizonyító okmányokat fog előterjeszteni, a bizonyítási eljárás tulajdonképpen már meg is kezdődött. Végül Harpner és az elnök abban egyeznek meg, hogy Funder mint tanu kihallgattassék. A tanu, amidőn a törvényszék elé lép, nem eskedik meg. Az elnök kérdezi a tanut, hogy mi módon jöttek létre ezek a cikkek és mily bizonyító anyagot tud előterjeszteni és mely tényekre hivatkozhatik.

(Funder dr. vádjai.)

Funder dr. első sorban azt ismerteti, mily motívumok vezérelték a Reichspostot a cikkek közzétételénél. A Reichspost mint nagy osztrák hazafias lap a délszláv viszonyokat a legnagyobb figyelemmel kíséri, kiindulván abból a meggyőződésből, hogy ugy a monarkia jövője belső alakulásában, mint a habsburgi monarkia azon történelmi hivatásában, hogy a kultura hordozója legyen a közeli Keleten, a Balkán kapujánál lakó ausztria-magyarországi délszlávok különböző balkáni népekkel való fajrokonosságuknál fogva kiváló szerepet vannak hivatva játszani annál inkább, mert Ausztria-Magyarország horvát és szerb népe rendkívül tehetséges, vitéz és bátor és sok rokonszenves vonást egyesít magában.

Horvátország egyes politikusai ellen emelt súlyos vádaknál a Reichspostot nám személyes ellenszenv, vagy pártelfogultság vezette, hanem az a meggyőződés, hogy méltatlan elemek egy derék népet hamis utra akarnak vezetni és hogy ezen elemek nyilvános leleplezése a legjobb eszköz arra, hogy népüket és a monarkiát megóvjuk egy nagy veszély elől. Szóló ezután ismerteti az általa előterjesztendő öt okmánydarabot, amelynek valódiságáért felelősséget vállal.

A Reichspost mindenesetre már ezen aktákba való betekintés előtt is ismerte Supilo összeköttetéseit a szerb kormányval és erre vonatkozólag a lap bizonyos nyilatkozatot tett. Supilo ebben az időben megelégedett az- zal, hogy a Hrvatszko Pravo, amely hasonló szemrehányásokat emelt ellene, helyreigazító nyilatkozatot tett. A Reichspost cikkei legfőképpen Spalajkovics osztályfőnöknek Pasics szerb miniszterelnökhöz intézett levelére támaszkodnak, a melyből kitűnik, hogy Supilo, Pribicevics és Lukinics levelet irtak a belgrádi kormányhoz, hogy ez a levél oly kívánságot tartalmazott, a mely a szerb kormány által ki- látásba helyezett támogatásra vonatkozott, hogy továbbá Pribicevics csak a rendelkezésre bo- csátott összeg megállapítása végett találkozott Spalajkovics osztályfőnökkel, hogy a nevezett képviselőknél politikai célra 12,000 frankot ad- tak és hogy a szerb-horvát lapok egész sorá- nak a belgrádi külügyminiszteriumtól kapott eddigi titkos szubvenció további folyósítása is számításba van véve. Pribicevics ebben a be- szélgetésben ígéretet kapott arra nézve, hogy az ő lapja, a Szrbobran is tovább fogja kapni a szubvenciót.

(A bizonyító akták.)

Az akta világosan kimondja, hogy Szerbia a fiumei rezolúció értelmében kötelezettsé- get vállalt arra nézve, hogy a rezolúció érvé- nye Szerbiára is kiterjedjen. Ez az akta to- vábbá kimondja annak szükségességét is, hogy a belgrádi kormány által szerződött horvá- tok föltétlenül a magyarországi Kossuth párt- tal egyetértve, közösen Bécsellen fognak fellépni.

(A fiumei rezolúció.)

Funder dr. ezután behatóan foglalkozik a fiumei rezolúcióval, hogy ennek célját és ez ügyvel való politikai összefüggését kimutassa. Funder kimutatja, hogy a fiumei rezolúció hosszas munkának gyümölcse. Ennek igazolá- sára két körülményt hoz fel. Szóló a magyar- országi és szerb szövetségesek által keltett lel- kesedés igazolására közli Lengyel Zoltánnak a képviselőházban 1907. december hó 12-én tartott beszédét.

— Egy politikus — ugymond, — aki ak- kor Belgrádban élt, azt mondotta, hogy Török- ország akkori belgrádi követe, felháborodva közölte vele, hogy a budapesti küldöttség egyik tagja megjelent a belgrádi követnél és felve- tette azt az eszmét, kezdjen Törökország há- borut Ausztria ellen Magyarország támoga- tásával.

Harpner: Ki volt az a politikus és kép- viselő; itt van a jelenlevő horvát képviselők között?

— Nem. Én ezt nem is azért említem, mintha azt akarnám állítani, hogy az a jelen- levő vádlók egyike volt. Csak a fiumei rezolu- ció megvilágítására hozom fel.

Funder dr. előadásának további folyamán azt igyekszik bebizonyítani, hogy az inkrimi- nált cikk állításai teljesen fedik a valóságot. Felolvass egy Pribicevicshez intézett levelet, a- melyből a belgrádi külügyi hivattal való ösz- szeköttetése világosan kitűnik. Hosszasan fog- lalkozik a Slovenszky Jug központi vezetésé- vel. Felolvass Milovanovicsnak egy nyilatkoza- tát, amelyből megtudjuk, hogy Szerbia külföldi követi kevés kivétellel tagjai a Slovenszki Jug összeesküvő egyletnek, amely boszniai ku- tak megmérgezését, bomba- és dinamitvetése- ket tervezett. A végrehajtás előkészítésére 7151 dinárt fizettek ki.

Pribicevics azok közül való, akiket Zágráb- ban felségárulással vádoltak és csak immuni- tásának köszönheti, hogy megmenekült a börtö- ntől.

mintha égi megnyilatkozás igéi hagyták volna el ajkát.

— Feleségül vette a szép, kacér és — szivtelen teremtet. S mivel gazdag édesapja megtagadott minden közösséget gyávaságba süllyedt fiával, kénytelen volt színésznek ál- lani, hogy ne kellessék egészen a felesége ke- resményéből élni.

— És aztán? — kérdeztem, sürgettem a folytatást.

— Aztán?... hát természetesen megcsalta az asszonya az első jöttmenttel. S egy szép napon hallja, a mint a felesége azt mondja a szeretőjének: „Csak nem félsz attól a — gyá- vától?”

— Azt hiszem, mondották már mások is, ugy-e, kedves Zsuzsika, az örök igazságot, hogy a társaságok legszigorubb bírái.

— Mit csinált a megcsalt ember? — kér- deztem izgatott türelmetlenséggel.

— Persze, ugy lenne hatásos befejezése az a igaz mesémnek, ha a meggyalázott, vérig kíntott férfi lelkében föltámad a régi bátorság, hősi vakmerőség s hamarosan vérfürdőt rendez a múltlen asszony és álnok barát közreműködésé- vel. De nem hiába állította róla két ország hi- vataltalan organuma, hogy „gyáva”, — a közvé- lemény ítélete mindig — kötelező. Egyszerűen megtehető volt a szegény s mint ártalmatlan élő- lalt bolyongott az utcákon, terhére magának az egész társadalomnak, mely már rég el- önyvelte őt a — nem létezők osztályából.

El hallgatott s én sem szóltam. Valahon- man észak felől nagy szél kerekedett s meg-

rázta az utmenti szép nyárfák csaknem szem- határon túl nőtt koronáját. Csuf fekete ma- dár keringett a fejünk fölött s mintha a holló káragná a fülembe szívem érzéseit: Soha, soha sem.

Hálásan megszorítom a kis verébnek padon nyugvó kezét, de nem szólok semmit.

Ő megért engem így is, mert kedves, elé- gedett szemmel tekint rám s gyöngéd szána- lommal a hangjában mondja:

— Irja meg a főhadnagy urnak, kedves Zsuzsika, hogy menjen és bátran teljesítse a kötelességét, melyet elég szerencsés, mint ép és egészséges fia hazájának, teljesíthetni. Én, a te hűséges menyasszonyod — írja továbbá — min- den nap arra fogom kérni a jó Istent, hogy hozzon vissza nekem, ha lehet, teljes jó egész- ségben, ha nem lehet, nyomorék, a hazáért vérzett szent sebekkel... En várni fogok rád hűséges, tiszta szerelemmel... Ezt fogja írni ez a jó kicsi leány itt mellettem, ha olyan, a mi- lyennek én ismerem... Olyan, Zsuzsika?

— Olyan, — zokogom keservesen, szent, igaz fogadalommal a szívemben.

Erzem, hogy egy gyöngé kéz szeliden, bé- kítően megsimítja lehajtott fejemet s hallom, hogy halk léptekkel eltávozik mellőlem.

Utána nézek könyeim keresztül. Kicsiny- nek, fáradtnak, betegnek látom, a mint messze távolodik tőlem a hatalmas faóriások árnyéká- ban. S mégis úgy tesz nekem, hogy e gyön- ge, beteg testben hősi lelek bátorsága s egy nemes szív jósága távozik tőlem örökre.

(Friedjung okiratal.)

Friedjung dr. a mai tárgyaláson a bíróság elé terjesztette a nagy szerb mozgalomra való okiratokat. Ezek többnyire a Slovenszki Jug által felvett jegyzőkönyvek. Az első jegyzőkönyvben mindjárt szerepel ez a tétel:

Háromezer dinárt Supilo számára.

Ez a jegyzőkönyv 1908. február elsején készült.

Az elnök felolvassa az okiratokat, mire Friedjung dr. megjegyzi, hogy az okiratokat eredetben látta ugyan, minthogy azonban azok cyril betűkkel voltak írva, ő pedig szerb nyelven nem ért, megbízható ember által elkészítette az okiratok német fordítását. Feltétlenül meg van győződve, hogy a fordítás teljesen hiteles.

Friedjung dr. az okiratok felolvasása után újból hosszasan beszélt az iratokról.

(Lengyel Zoltán Friedjung ellen.)

Tulvaleműleg Friedjung vallomásaiban szóba hozta, hogy a magyar függetlenségi párt tagjai a horvátokkal és szerbekkel Szemendriában találkoztak és nagyhangú frázisokkal háborút hirdettek Ausztria ellen. A Kossuth-nóta hangjai mellett összekötötték egy magyar és egy királyi szerb kardot és föléje helyeztek egy magyar zászlót, amelyet egy kép ékesített, egy magyar és egy szerb testvér ölekezését ábrázolva. A főszónok Lengyel Zoltán magyar képviselő volt. A midőn ez Beszniát és Hercegovinát szerb országoknak mondotta, a lelkesedés tetőpontját érte el.

Lengyel Zoltán orsz. képviselő e vádakról ekként nyilatkozott:

— A vallomásnak ez a része teljességgel hamis. Szerbiában egyetlenegyszer voltam. Mikor Rákosi Jenő vezetésével tettek a magyar újságírók Belgrádban és Szemendriában látogatást. Ez alkalommal körülbelül 18 képviselő volt ott. Ami a beszédekkel illeti, azok teljesen egybehangzóak voltak. Összesen két dologról volt szó. A magyar-szerb barátságról és azonkívül helytelenítettük Goluchovszky politikáját, amely a magyar érdekek ellen irányult. A magyar-szerb barátság tekintetében Rákosi Jenő indítványára meghívtuk a szerb újságírókat egy vizontlátogatásra Budapesten, amikor mi is adtunk volna nekik egy zászlót, cserébe az „Otthon“-nak adott zászlóért. Továbbá Gelléri Mór indítványára lépéseket akartunk tenni magyar kiállítás rendezése tárgyában Belgrádban. Mindkettőből azonban, sajnos, nem lett semmi. Ez a látogatás 1906. pünkösdjén történt. Az egész magyar sajtó képviselőiben s képviselők és főrendek jelenlétében. Nekem azelőtt semmiféle összeköttetésem nem volt s azután sem, ezen látogatásból folyó egy és más levélváltáson kívül. A szerb és a horvát politikába, amelyről Friedjung beszél, se beavatva nem voltam, se részt nem vettem. Az tény, hogy a szerb királyi zenekar ugy Belgrádban, mint Szemendriában és a hajón többször huzta a magyar Himnuszt és a Kossuth-nótát és hogy igen lelkesen ünnepeltek bennünket, magyarokat, különösen pedig Rákosi Jenőt, Hock Jánost, Kun Árpádot és engem.

Arra is emlékszem, hogy ezen baráti jelenetek közben egyszer egy magyar diák és egy szerb tiszt a kardjukat összekötötték és azt két zászlóval: a magyarral és szerbvel letakarták. Az akkori dolgokról minden magyar lap kimerítő tudósítást hozott, mert hiszen a laptudósítók is velünk voltak. A külügyminisztériumnak ott levő spicelijei azonban, tudom, hogy már akkor hamis tudósításokat küldtek Goluchovszkynak az ott tartott beszédekről és innen keletkeztek már évek óta azok a hazudo-

zások, amelyekkel kapcsolatban emlegetik ezt a szép emlékü kirándulást.

Azt hiszem, hogy ebből nyilvánvalóan megértheti mindenki, hogy a szerb és horvát dolgok körül sok minden történhetett ugyan, én felőlem olyan, amiről nem tudok vagy amiben részem nincs, de a belgrádi sajtókirándulásban való részvételt csak olyan hülye agyvelő írhatja rovásunkra, aki mindenáron gyanusít vagy a dolgokat nem ismeri. Mert hiszen, ha ez valakinek büne, akkor az egész magyar sajtónak és a képviselőháznak a büne, mert ott együtt és együttesen és egyszerre jelentünk meg s amit tettünk, nyilvánosan tettük. Vajjon hol akadhat olyan bolond ember, aki feltételezze, hogy a koalíció kormányrajutása után másfél hónapra, mikor már teljes béke volt, az egész magyar sajtó elment forradalmat csinálni Belgrádba. Mi nem forradalmat csináltunk, hanem a barátságot ápoltuk és a magam részéről most is sajnálom, hogy azok a jó intenciók mind kárba veszttek.

Rikkancsból operaénekes.

Egy hőstenor karrierje.

Távirati tudósítás.

Arad, december 10.

Szokatlanul érdekes szerződötés foglalkoztatja néhány nap óta a bécsi művészköröket. A Wiener Hofoper igazgatója színházához szerződötött egy teljesen ismeretlen nevű amerikai énekest, aki évi 60,000 korona fizetéssel az opera hőstenorja lett a Newyorkban vendégszereplő Slezák Leó helyébe.

A bécsi Opera új énekesét Miller Vilmosnak hívják, aki szinte bihetetlen karriert csinált rövid néhány év alatt. Miller most mindössze 26 éves. Mint 8—10 esztendő fű Pittsburgban újságokat árult és reggeli négy órától késő estig fáradtságos munkával kereste meg azt az egy-két dollárt, amiből fenntartotta magát. Már ekkor nagyon szeretett színházba járni és ha néha napján jó üzletet csinált, mindig vásárolt magának egy karzatjegyet a népszerű opera- és operettszínházakba. Egy szép napon a színház rendezőjének feltűnt, hogy a karének alatt valaki a karzaton csengő hangon közbeénekel. A rendező magához hívatta a halálra ijedt fiút, — Miller Vilmost — kikérdezte és megengedte neki, hogy ingyen járjon a színházba. Néhány hónap múlva azonban ez a rendező meghalt és a kis Miller aranynapjai is véget értek.

Két évvel ezután történt, hogy Miller újságokkal a hóna alatt, énekelve járkált Pittsburg utcáin. Valami néger dalt énekel, de oly csengő hangon, hogy felkeltette figyelmét egy Magee E. L. nevű milliomosnak. A milliomos megállította a fiút, aki elmondta neki, hogy reggelként dalolással szokta szórakoztatni rikkancstársait. Magee felismerte a fiúnak pompás hanganyagát. Magához vette és kitaníttatta a pittsburgi énekiskolában. Nemsokára azonban a milliomos is meghalt és ekkor ennek özvegye képezte tovább Millert. Vagy két évig tanult, majd mikor már úgy érezte, hogy felsőbb oktatásra van szüksége, Európába ment és Párisban, majd Rómában folytatta tanulmányait. Teljesen kiképezve visszautazott Amerikába és egy kisebb színházról szerződötést kapott. Néhány esztendő óta semmi hír sem hallatszott róla és már úgy látszott, hogy Miller érdekesen indult pályája közepes befejezést nyer. Annál szenzációsabb tehát a mostan érkezett hír, hogy Millert december elején a Wiener Hofoper igazgatója 60,000 korona évi fizetéssel szerződötötte. A bécsi szakértők szerint Millernek tüneményes hangja van, amely ma még szinte beláthatatlan karriert ígér az egykori rikkancsnak.

Visszaélés egy aradi iparos nevével.

Az ötletes tolvaj.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10.

A nyár egyik forró délelőttjén Szeged piacán nagy kavargás támadt. A kofák üldözöbe vettek egy harminc-harmincöt évesnek látszó embert, aki kétségbeesett futással menekült üldözői elől. A kezében élesre fent kést szorongatott.

— Leszurok mindenkit, aki a közelemben merészkedik jönni — kiáltotta, de a piac népének segítségére siető rendőrök lefegyverezték a teljesen elzüllöttnek látszó embert és előállították a bűnügyi osztályra.

A rendőrtisztviselő hozzá kezdett a kihallgatáshoz, de mielőtt még egy kérdést is intézhetett volna a remegő emberhez, ez így szólt:

— Tekintetes uram, ne tessék engem fagvatni, bevallok mindent. Igaz, hogy egyik kofától ma délelőtt kenyeret akartam lopni. Amint az egyik kenyér után nyultam és megemeltém, pénz csörent meg alatta. Láttam, hogy az elárusító néhány korenája fekszik előttem. Néhányat elemeltém, nem tudom, mennyit loptam. De azért tettem, mert már három napja alig ettem egy falatot. Aradi iparos vagyok, Pap Károly a nevem. Könyvkötő-üzletem volt, teljesen tönkrementem és hónapok óta keresek munkát. Megfordultam több helyen, de nyáron könyvkötő-munka nincs. Családom van Aradon, gyermekeimnek kell kenyeret keresnem, teassék velem jegyzőkönyvet felvenni és aztán szabadlábra helyezni. Itt a lopott pénz, visszaadom egy fillérig, csak adjanak valamit enni.

A rendőrtisztviselő megszánta a bűnbánó, szerencsétlen iparost. Fölvette vele a jegyzőkönyvet, a saját pénztárcájából adott neki egy koronát, telefonált Aradra és miután az aradi rendőrség megerősítette, hogy itt ismernek egy Pap Károly nevű könyvkötőt, aki betekkel elelőtt távozott Aradról munkát keresni, szabadon is bocsátották, szigorúan meghagyva neki, hogy pontosan jelenjen meg a törvényszék idézésére.

A rendőrség áttette az iratokat a szegedi törvényszékhez, a honnan az Aradon lakó Pap Károly könyvkötő annak rendje és módja szerint kapott idézést a vádtanács ülésére október hónap elején.

Pap tudva azt, hogy életében soha sem volt Szegeden, tehát ott nem is lophatott, abban a meggyőződésben élt, hogy valami tévedés lehet és nem ment el a vádtanács ülésére. A szegedi törvényszék vád alá helyezte lopás büntette miatt és elküldte az idézést a november első napjaiban megtartandó főtárgyalásra. Pap nem jelent meg a főtárgyaláson.

Ujabb terminust tűztek ki mára, de egyszermind elrendelte a törvényszék a vádlott elővezetését is. Pap most már látta, hogy a dolognak fele sem tréfa. Vadász Armánd dr. ügyvéd társaságában utazott át Szegedre. A törvényszék folyosóján várták a főtárgyalás kezdetét, melyre be voltak idézve azok a rendőrök is, akik a nyáron a piaci tolvajt letartóztatták, továbbá az öt kihallgató rendőrtisztviselő is. Vadász dr. beszédbe ereszkedett a rendőrtisztviselővel, aki elmondotta a fentebb leírt és előtte lejátszódott jelenetet. Amikor az ügyvéd arra kérte, hogy nézze meg, vajjon az ott jelenlévő Pap Károly aradi könyvkötőben felismeri-e a nyáron elfogott tolvajt, ez tagadólág válaszolt. Ugyanilyen módon nyilatkoztak a rendőrök is.

A főtárgyalás megkezdése előtt sikerült még a törvényszék büntető tanácsát is meggyőzni arról, hogy a szegedi rendőrségen egy körmönfont gézengúz, aki valószínűleg jól ismerte Pap Károly aradi könyvkötőt, felhasználta ennek nevét és korbeli azonosságát és minthogy írásbeli bizonyítékokat nem kértek tőle, sikerült a megható mesével a letartóztatástól megszabadulnia és az igazi Pap Károlynak kellemetlenségeket okoznia. A törvényszék megszüntette az eljárást, a rendőrség pedig erőlyesen hozzálátott félrevezetőjének kézrekerítéséhez.

Sztrájkolnak a budapesti rendőrök?

A főkapitány a belügyminiszterhez.

Távirati tudósítás.

Arad, december 10

A fővárosban, ép úgy, mint a vidéken, a legnagyobb bajt az idézi elő a közbiztonsági állapotok körül, hogy a rendőrség létszáma a lehető legminimálisabbra van szorítva és a sok munkát nem tudja ellátni. A fővárosi rendőrség már ott tart, hogy a munkálatok ellátására, nemcsak kivételes esetekben, hanem igen gyakran kénytelen szolgálattételre behívni olyan rendőrközegeket is, akik pihenő idejüket töltik.

Mint „A Nap” mai számában írja, a budapesti rendőrségnél, úgy a tisztikarban, mint a legénységénél, nagy az elégtelenség és félt, hogy a rendőrség a túlságos megterhelésre sztrájkjal fog válaszolni. Boda Dezső rendőrfőkapitány sürgős felterjesztést intézett ez ügyben Andrássy Gyula gróf belügyminiszterhez.

Elmondja a főkapitány, hogy az utóbbi években történt rendőrségi létszámemelések korántsem fedik a szükségletet. Ezzel legfeljebb tíz év mulasztását hozták helyre, de tény az, hogy a jelenlegi állapot tarthatatlan. A létszám szaporítást a mai állapotok figyelembe vételével kellett volna eszközölni. Elmondja ezután a főkapitány, hogy a szolgálat érdekében igen gyakran még a „szabad napos” rendőröket is be kell rendelni szolgálattételre.

A miniszter annak az óhajának adott kifejezést, hogy behatóan szeretne foglalkozni az ügygyel és helyszíni szemlét rendelt el, amelynek fogantatására 3 miniszteri tisztviselőt küldött ki. Ez a helyszíni szemle tegnap volt a VI-ik kerületi rendőrség közbenjöttével. Este razziát tartottak a kerületben, amelyre a miniszteri tisztviselők is elmentek. Bejártak minden koresmát, kis vendéglőt és több gyanus helyet; összesen 154 gyanus alakot állítottak elő és kint, hogy a hatalmas munkához a rendőrség létszáma nagyon kicsiny.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A budapesti rendőrkapitányság érzékenykedése. A „Független Magyarország” ez évi július 6-iki számában „A kolozsvári rendőrtisztek” címmel „Kronika” jelent meg, amely miatt a budapesti rendőrkapitányság sajtópórt indított ellene. Azt írta meg a közlemény, hogy a kolozsvári rendőrtisztek egy értekezletükön határozatot hoztak, amely szerint semmiféle szeszes italt nem fognak fogyasztani, ha énekes kávéházakban, orfeumokban szolgálatban vannak, vagyis ha inspekciónak. Természetesen a cikk nagyon derék példának mondotta volt a kolozsvári rendőrtisztek határozatát és kifejtette, hogy jó volna, ha azt a budapesti rendőrtisztek utánoznák, mert nem nagyon használ a presztízsnak, ha a szolgálattevő rendőrtisztviselő előtt szeszesitalt lát szántában a publikum. Ebben a cikkben látott sértést a budapesti rendőrfőkapitányság, ebben a cikkben, amely megdicsérte a kolozsvári, de eszeágában sem volt bántani a budapesti políciát. A rendőrség pórt indított a lap ellen a cikk miatt, amelyért annak írója, Fáy Nándor vállalta el a felelősséget. A budapesti királyi büntető törvényszék vádtaása megszüntette az eljárást.

§ Királysértéssel vádolt koresmáros. Jókendvü koresmai társaság ült együtt nemrégiben Hammer Károly románbogsáni koresmáros koresmájában. Előbb egymással érveltek, majd a politikára terelték a beszélgetést. A bortól egyébként felhevült kedélyeket a politika még jobban felhevítette és mint ez rendszeren szokás,

miután egymást a maguk nézetéről meggyőzni nem tudták, a koresmáros és egyik vendége között szóváltás támadt. Ennek rendjén egymás nemzetiségét ósárolták, mire a koresmáros, hogy a maga szavainak nagyobb súlyt kölcsönözzön, a politikai helyzet fölötti elégedetlenségének úgy vélt igaz kifejezést adni, hogy sértőleg nyilatkozott a királyról. Gyurácz Árpád főerdész feljelentésére az esetnek a bíróság előtt volt folytatása és a temesvári királyi törvényszék vádlottként szereplő Hammer Károly koresmárosot el is ítélte egy havi fogházra és a költségek viselésére. Felelbezés folytán ma került az ügy a temesvári királyi ítélőtábla elbírálása alá. A királyi ítélőtábla arra az álláspontra helyezkedvén, hogy az ellentétes tanvallomások során vádlott bűnösségére elegendő bizonyíték nincs, megváltoztatta az elsőbíróság ítéletét és vádlottat a büntetés alól felmentette. Az ítélet azonnal jogerőre emelkedett.

Kifosztott vasuti posta.

Rablás a debrecen—nagyváradai vonaton.

Távirati tudósítás.

Arad, december 10.

Tegnap éjjel a debrecen—nagyváradai vasuti vonalon vakmerő postarablás történt. Igazi amerikai történet ez, a melyről alább beszámolunk; ezen a vidéken ismeretlen és épen ezért megdöbbentően vakmerő bűntett. A vonatra felfegyverzett rablók kapaszkodtak fel és kirabolták teljesen a vasuti postát.

Tudósításunk az érdekes büntettről a következő:

Tegnap éjjel az a személyvonat, amely Debrecen felől Nagyváradra hajnalban érkezik, Kaba állomáson pár percet állt. A vonaton nem sejtette senki, hogy az idő alatt, amíg a vonat Kaba állomáson állt, mi történt. A vonat ama részénél ugyanis, ahol a mozgóposta van, — a vasuti állomással ellenkező oldalon — egy parasztszekér állott meg. Körülbelül hat parasztember ült rajta. Egyikőjük — egy nagy, hatalmas termetű, széles vállu ember — felugrott a postakocsiba és revolvert szegzett a fékezőre, aki a kocsiban volt.

— Meg ne mozdulj! — kiáltott reá, mert lelőlek!

A fékező halálos félelmében mozdulni se tudott. A következő pillanatban négy parasztember szintén felkapaszkodott a kocsiba és rohamos sietséggel leadogatta annak az embernek, aki a szekérben maradt, a postakocsi összes csomagjait, értéktárgyait. A szekér egészen megtelt a csomagokkal.

A fékező tehetetlenül nézte a rablást, de szólai nem mert, mivel állandóan revolverrel fenyegette a rablót. Tehetetlenül nézte azt is, hogy a parasztszekér a rablott holmival gyorsan elhajtott.

A revolveres rabló ott maradt a kocsin és állandóan revolvert szegzett a fékező mellének azért, hogy a vészféket meg ne huzhassa és a vonatot meg ne állíthassa. Így tartott ez a rémséges, irtózatoss helyzet egész Püspökladányig. Püspökladányon túl a vonat még ment az első órházig, ott azután a revolveres rabló leugrott a vonatról és mihamar eltűnt az éjszaka sötétjében.

A rabló tehát egy nagy területen át megakadályozta azt, hogy társait üldözhessék. A mint a rabló leugrott a vonatról, a fékező rögtön megállította a vonatot és értesítették a rablásról a püspökladányi, majd a kabai állomásokat, illetve a püspökladányi csendőrséget, amely óriási apparátussal fogott hozzá a rablók üldözéséhez, de mindezeidig a rablóknak nyomuk sincs.

A titokzatos anya.

Botrány a dajka-intézetben.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, december 10

Dajkavizsgáló intézet. Mert ilyen is van Budapesten a Rózsa-utca 98-as számú házban, Szegő Armand dr. orvos tulajdonában és vezetése alatt. Főadata az intézetnek: alaposan megvizsgálni a szoptató dajkákat, hogy a vértelen pesti új nemzedékbe bele tud-e szivatni egy kis jófajta falusi egészséget. Mellékága az intézetnek: ellátni titkolt viszonyból eredő gyermekeket nevelő anyákkal.

Mintegy két hónappal ezelőtt az intézetben egy jól öltözött fiatal, urinének látszó hölgy jelent meg egy hordár kíséretében. Félrehívta az intézet vezetőjét egy szobába és meghagyta a hordárnak, hogy a magával hozott csomagot bontsa föl. A csomagot az urihölgy rendelkezése szerint hamar ki is nyitották. Egy alvó három-négy hetes leánygyermek feküdt izléses csipkés párnácskák között a skatulyában.

— Ezt a jószágot hoztam önnek, — mondta szegénylős mosolylyal az anya, s egy könyvet törölt ki a szeméből. Látja, doktor ur, ilyen az élet. *Gazdag nő vagyok, válok a férjemtől.* már közel másfél esztendeje, hogy nem lakunk együtt és megszületett ez az apróság ni! Maga tudja, hogy ez amilyen áldás nekem, mint anyának, olyan átok számomra, mint társadalmi lénynek. Soha férjhez nem mehetek, ha kitudódik, hogy ilyen viszonyok közt jött világra a kis Mancika. Két dolgot kérek öntől, föltétlen diszkréciót és egy olyan dajkát, aki nem fogja a kis csöppséget elhanyagolni.

— Szívesen, — válaszolt a doktor. — Ha van pénz, akkor minden van. Tessék, itt egy faluról fölkerült erőteljes parasztasszony, aki szereti az apróságot.

Nyílt az ajtó és az ajtóban megjelent Urbán Pálné, egy kövérkés, fiatal parasztasszony, akinek az arcából életkedv és egészség sugárzott.

— Látja, itt ezt a kis gyereket? — kérdezte tőle a doktor.

— Hogy látom-e a lelkeket, ujjongott a dajka, fölkapva a csecsemőt, hogy látom-e a kis drágaságot, olyan, ippeg olyan, mint a Klárka volt, az én drága kis Klárkám.

Es ajkát a gyerek homlokához tapasztotta, becézte, ölelte, míg a gyerek fölébredt és visítani kezdett. Akkor Urbán Pálné megmutatta dajka-tudományát.

Az anya el volt ragadtatva. Kivett egy ötvenkoronás bankót és átnyújtotta a doktornak.

— Tessék, ezt adom egyelőre.

Azután megalkudtak havi huszonöt forintba. Az urnó még megmondta, hogy hol lakik, a Ruszti-ut 8. számú házat diktálta be és név gyanánt Marosi Arabellát mondott. Urbán Pálné kezét csókolt a nőnek, a doktor és igazgató mélyen meghajolt, ónagysága pedig a látottak fölött meglepedését kifejezve, távozott.

Es nem mutatkozott hónapokon át. Az első hónapban még nem akarták zaklatni az urnót, a másodikban azonban gyanut fogott egy Szegő dr. uram, valamint Urbán Pálné asszonyom. Kutatni kezdtek, elküldtek a Ruszti-ut 8. számú házba, de ez a ház még csak nem is létezik, az utcának mindössze hat háza van, Marosi Arabella név pedig nem fordul elő a bejelentő hivatalban.

Ebből azután nagy kavarodás támadt. Urbán Pálné követelte a pénzt, két hónap tartásdíját, de nem kapta meg a doktortól.

— Hát az én gyereket szoptatta? — kérdezte a vizsgáló-intézet direktora az asszonytól.

— Hisz, ha még a magáé lett volna; de ilyen ágról szakadt porontyot, akinek ki tudja, mi az apja, minek táplálják a véremlől? Fizeszen maga helyette, ha elvállalta.

Ebből aztán osunya összeveszés lett és minthogy Szegő dr. feltette az intézete hírnevét, kiutasította az asszonyt. Urbánné ki is ment, de a senki gyereket odadobta a pam-lagra és csak ennyit mondott:

— Csináljon vele, ami jól esik, én meg szabadultam tőle.

A gyerek itt volt és meg is kellett szoptatni. A doktor fogta a gyereket, átadta a

cselédjének és vitte a rendőrségre. Itt az esetről jegyzőkönyvet vettek föl és miután a kalandos életű esecsemőt a hivatalban sorra csókolták és megcsodálták, a gyereket egy rendőr a Fehérkereszt egyletbe vitte.

A titokzatos anya után pedig megindult a rendőri kutatás.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Faust, opera. Odry Attila vendégfel-léptével (A bérlet.)

Vasárnap: Délután mérsékelt helyárral: Csókkirály, operette Este rendez helyárral: Csöppség, énekes vigjáték. (B bérlet.)

* A filharmoniai hangversenyre, mely vasárnap, e hó 12 én d. u. 5 órakor a „Fehér Kereszt” nagytermében lesz megtartva, már nagyban folynak a próbák. Legérdekesebb szám lesz természetesen Scherhagné-Balez Mária szóló-zongoraszáma a zenekar kíséretével Scherhagné, ki bécsi születésű lévén, a híres Karlsplatzon levő konzervatóriumban Mader Raul (a mi operánk volt igazgatója) és Prossnitz tanárok vezetése mellett végezte el a zongoratan-szakot. Bár az aradi zenészkörökben kezdetül fogva a legjobb névnek örvendett, voltaképen tavaly tűnt fel legjobban, mikor a távollevő Marschalkó Mignon helyett ő játszotta annak darabjait, hogy a betanulhatás lehetővé váljék, még pedig oly sikerrel, hogy a filharmonikusok ekkor jöttek arra a gondolatra, hogy ha helyben ilyen zongorista van, akkor miért kell épen minduntalan messze földről hozatni. Szóval Scherhagné közkívánatra szóló számban az általa választott Grieg-koncertben mutatja be művészetét. Ugy e szám, mint Svendsen elragadó Zorahaydája, Liszt pathetikus Festklänge-je és Berlioz csapongó Karneválja garantálják a műsor változatosságánál fogva a teljes sikert, melyet önzetlen filharmonikusaink meg is érdemelnek. — A koncert műsora a következő: Liszt: „Fes klänge” szimfóniai költemény 7. szám. — Grieg: A-Moll hangverseny, zongora és nagy zenekarra. — Svendsen: „Zorahayda.” Legenda op. 11. — Berlioz: „Le Carnaval Romain” Ouverture chara eterministique op. 9. — A hangverseny délután 5 órakor kezdődik. Az egyes számok alatt az ajtók zárva maradnak. Jegyek 6, 5, 4, 3 és 2 koronáért Scherhag H. és fia-cégnél (Minorita palota) és hangverseny előtt a pénztárnál kaphatók.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután mérsékelt helyárral mellett Sztojanovics Jenő bájos muzsikájú operettje, a Csókkirály kerül színre a címszerepben Dióssy Nusival. — Este Fényes Samu nagyszerű vigjátéka, a Csöppség van műsoron. A címszerepet Dióssy Nusi játssza.

* Irodalmi estély a Tibor-Albert kiállításon. Tibor Ernő és Albert Andor kollektív kiállításán, amely a Weitzer János-utcai polgári fiúiskola dísztermében tekinthető meg, holnap, szombaton este hat órakor irodalmi felolvasó estély lesz a következő műsorról: Franyó Zoltán: Az új napimádók eimen fog előadást tartani, Obláth Mariska: egy novelláját olvassa föl, Kaszab Géza: a festőművészetről beszél és végül Franyó Zoltán néhány újabb versét fogja fölolvadni. A belépő-díj ez alkalommal egy korona. Itt említjük meg, hogy a kiállítás csak vasárnap estig látható.

* Szerződötetés. Győről írják: Heltay Jenőt, a győri színház kedvelt művészt, a jövő év szeptember 1-től Szendrey Mihály, az aradi színház igazgatója operettrendezőnek szerződötette.

* Az idei hangversenyszezon szenzációja. Január 2. lesz Sándor Erzsébet világhírű magyar dal- és koloratur énekesnő nagyszabású hangversenye, melyre jegyek előjegyezhetőek Klein könyvkereskedésében.

* Karácsonyi könyvvásár. A karácsonyi ünnepep meghozza a lapokban az olcsó könyvvásárokról szóló híreket. Azt hisszük, hogy minden esábitó hirdetésnél többet mondunk, ha kijelentjük, hogy bármely cég által hirdetett könyvek a megjelölt árban, esetleg annál is olcsóbban Weisz Leónál is kaphatók.

* Szanin csak az a valódi, melyet Szabó Endre fordított s mely le volt foglalva. A többi megjelent férc kiadás, mely rövidített volta miatt olcsóbb is. Az eredetiből fordított Eggenberger-féle kiadás Aradon Klein könyvkereskedésében kapható. Vidékre 5.30 K. utalványozása esetén bérmentve küldi meg a cég.

* A tudomány vértanúi. „És mégis mozog a föld” — mondá az emberiség egyik legfényesebb elméje és legnagyobb jelleme: Gallilei, mikor máglyára kényszerült vetni a modern tudományt megalapozó műveit, melyet a középkori papi uralom üldözött. De nemcsak magát a nagy tudóst, hanem családját is boldogtalanságba akarták taszítani a világosság ellenségei. Leányát, aki apjának hatalmas küzdelmében részt vett, erőszakkal hurcolták el mellőle és arra kényszerítették, hogy felvegye a fátyolt. Az apa végtelen fájdalmát egyedül a tudományhoz való törhetetlen ragaszkodás teszi elviselhető, mely végül őt is megtöri. Gallilei családi tragédiáját remek mozgóképen mutatja be az Uránia új műsora, mely ezenkívül is sok érdekes látványval szolgál. 791

Letartóztatott gyoroki iskolaigazgató.

Súlyos vádak egy tanító ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10

Sápadt arcu, remegő kis leánykák csoportja áll a gyoroki község háza folyosóján, ahol szívszorogva várják, mikor szólítja be őket egyenként a szolgáló a jegyző szobájába. Ott bent nagy nyomozat folyik. Csunya, posványos ügyben, amelynek hőse egy ember, akinek atyai felügyeletére voltak bízva ezek a gyermekek, akik között egyik sem idősebb tíz esztendősnél. Megható, amint most szívdobogva várják ezek a kis leánykák a kérdést, hogy milyen terhelő körülményeket tudnak vallani tanítójuk: Rezik Albert ellen, aki a község háza fogdájában van őrizet alatt.

(Rezik Albert.)

Tizenhat esztendeje működik tanítói minőségben Gyorokon Rezik Albert. A rokonszenves nőtlen fiatalember 1894-ben, amikor az aradi tanítóképző intézetben oklevelet nyert, még ugyanazon évben Gyorokon tanító lett. Két évvel ezelőtt, amikor az iskolákat államosították, Apponyi gróf Reziket nevezte ki az állami elemi iskola igazgatójává, aki lelkiismeretes, eredménydus működése alapján nyerte el ezt az állást.

Rezik Albert teljesen visszavonult életet élt Gyorokon, a társaságokat kerülte és szabad idejét többnyire Aradon töltötte. Rezik különben arad-gáji ember, ahol édesatyja jómodu kovácmester.

Tegnap feljelentés történt a gyoroki csendőrségnél Rezik Albert ellen; a feljelentés kiszivárgása után a községben nagy izgalom keletkezett.

(A feljelentés.)

Az aradi gyermekmenhelynek lelenc telepe van Gyorokon. Tartásra és gondozásra apró gyermekeket adnak ki innét egyes családokhoz, akiknek kötelességükké teszik, hogy a lelenc-ekkel családtagként bánjanak. Tegnap megje-

lent a gyoroki csendőrségnél Jäger Samuné ottani lakos, aki előadta, hogy a hozzá tartásra kiadott Petrilla Margit 8 éves lelenc súlyos betegen, vérben fekszik lakásukon.

Előadta, hogy a gyermek arra a kérdésre, ki idézte elő a rajta látható sérüléseket, azt mondotta: Rezik Albert igazgató-tanító, aki, midőn a többi gyermekek elmentek az iskolából, erőszakos merényletet intézett ellene. A kis leány állítása szerint, a tanító nemcsak vele, hanem más tanuló leányokkal szemben is erőszakoskodott.

(A nyomozás és letartóztatás.)

A feljelentés következtében Marosi Sándor csendőrszervező azonnal megindította a nyomozást. Rezik Albertet nem hallgathatta ki, mert éppen Aradon időzött, de intézkedett, hogy a kis leányt orvosilag megvizsgálják. Klein Béla dr. gyoroki orvos megvizsgálta a súlyos betegen fekvő Petrilla Margitot és megállapította, hogy sérülések nyomai láthatók testen, de nincs megbeestelenítve.

Este háromnegyed nyolckor érkezett meg Aradról Gyorokra Rezik Albert, akit Marosi Albert csendőrszervező fogadott a pályaudvaron:

— Letartóztatom őnt! — mondotta Marosi őrszervező a motoroskocsiból kilépő igazgató-tanítónak.

Rezik Albert elhalványodott és meghökkenve kérdezte a letartóztatás okát. A csendőrök nem válaszoltak, hanem az érdeklődők egész csoportjától kísérve, Reziket a község házára vitték. Az igazgató egykedvűen fogadta a vádat, amelyet elejétől végig alaptalannak mondott. A csendőrség előzetes letartóztatásban hagyta Reziket és jelentést tett az esetről a büntető hatóságnak.

Ma folytatták az ügyben a nyomozást. Kihallgatták Petrilla Margit osztálytársait és több iskolai növendéket a vádra nézve. Ezek a vallomások fontosak a nyomozás további menetének irányításánál.

Holnap reggel kiszáll a helyszínére Aradról Domokos vizsgálóbíró a vizsgálat vezetésére.

MULATSÁGOK.

(*) Gazda-bál Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a múlt év telén általa rendezett bál szép sikere által ösztönözve, elhatározta, hogy a folyó évben, Aradon ismét egy gazda-bálat rendez, amely a rendező bizottság határozata alapján január hó 5-én, a Fehér Kereszt szálloda összes termeiben lesz megtartva. Az egyesület elnöksége a bál meghívókat a napokban fogja kibocsájtani, s ez uton is felhívja mindazokat, akik meghívóra igényt tartanak s azt esetleg nem kaptak volna, hogy e végett az egyesület titkári hivatalához szíveskedjenek fordulni.

(=) Aradi kereskedők Szilveszter-estéje. Az Aradi Kereskedők Köre ez év utolsó napján is megtartja hagyományos, állandó sikerekről emlékeztető Szilveszter-estjét. Az estély a Központi szálló termeiben lesz, december 31-én, pénteken este. Bevezetője ismét vonzó, művészi színvonalon álló műsor lesz, s ezt tánc követi. Az estély rendezői már munkában állnak, hogy annak sikerét minél tökéletesebbé tegyék. A meghívókat a közel napokban küldik szét.

HIREK.

Elfogott kasszabetörök.

Távirati tudósítás.

Arad, december 10

Ugylátszik, hogy a budapesti rendőrségnek sikerült végre kézrekeríteni annak a kasszafuró bandának néhány tagját, amely az utóbbi időben a főváros számos helyén betört. Ma reggel felé több detektívnek feltűnt, hogy az István-hegy 40. szám alatti villából — amely télen lakatlan — az ablakon keresztül fény sugárzik ki.

A három detektív a kerten át a villa közelébe lopódzott és figyelni kezdtek. Látták, hogy egyik szobában az asztal körül 3 ember ül. Behatoltak az épületbe, ahol a meglepett emberek felugráltak helyeikről, revolvert rántottak elő és készen várták a detektíveket.

— Halál fia, aki meg mer mozdulni! — kiáltott egyik detektív a banditákra. Ezek egy ideig védekeztek, a butorok mögé rejtöztek, de később, — miután a detektívek győztek a dulakodásban, — vasra verték őket és mindhármat a főkapitányságra kísérték. Azután házkutatást tartottak a villában, ahol igen sok lopott holmit találtak és több betörő- és kasszafuró-szerszámot.

A rendőrségen Csócsán kapitány hallgatta ki a letartóztatottakat, akik közül az egyik, Bakos Pál beismerésben van, de cinkostársait nem akarja megnevezni. A rendőrség azt hiszi, hogy a kasszafuró-banda tagjait fogta el és erőlyesen nyomoz tovább.

— Rekviem Damjanichné lelkiüdvéért. A napokban elhunyt Damjanichné — Csernovics Emiliáért — szombat délelőtt 9 órakor ünnepélyes gyászistentisztelet lesz a minoriták templomában. A rekviemen az elhunyt rokonsága és az állami jószágigazgatóság tisztviselői kara testületileg fog megjelenni.

— Kardbojt a katonai hivatalnokoknak. Bécsből táviratozzák: A király ma elrendelte, hogy a hadsereg összes katonai hivatalnokai kardbojtot viseljenek. A rendelet igen nagy örömet okoz a hivatalnokok körében, akik a rég táplált óhajnak teljesítéseért elsősorban a trónörökösnek hálásak, aki a királynál kieszközölte a rendelet kibocsátását. A kardbojt szalagja és gombja ezüstből, rojtjai aranyból lesznek. A gomb mindkét oldalára arany kétféjű sas van himezve. A hivatalnokok rendfokozatát jelző rózsák is változik. Csillag alakú lesz és hasonlít a tisztikar csillagjaihoz. Az oldalfegyveren, melynek hüvelye eddig bőrrel volt bevonva, annyi változás történik, hogy sötét színű fémhüvelybe kerül.

— Lipót király nagybeteg. Brüsszelből táviratozzák: Lipót belga király állapota nagy aggodalomra ad okot. A király fájdalmai fokozódtak, gyomra rendellenesen működik. Az utóbbi napokban egyszer eszméletét veszítette és két óra hosszáig el volt alélva. Ezelőtt két héttel, mikor franciaországi utjából hazatért, szintén kétségbeesítő volt az állapota. Szolgáknak kellett kocsijából felvinni a palotába. A miniszterek nagyon megváltak rémulve. Egyik miniszter azt mondotta, hogy a király két hét alatt nagyon megöregedett.

Egy másik távirat szerint a király állapota kielégítő, tegnap négy személyt fogadott. Egy harmadik távirat szerint a király állapota aggasztó, lába üszkösödése egyre terjed.

— Az államvasutak reorganizációja. Az Aradi Közlöny megírta, hogy a kereskedelmi miniszter az államvasutak vezetésének reformját tervezi és rövid időn belül meg is valósítja. Ezzel van összefüggésben Neugebauer Károly miniszteri tanácsos, államvasuti igazgató Aradra érkezése. Az igazgató este 7 órakor gyorsvonattal érkezett és a pályaudvaron Stankovics Miklós üzletvezető és Fetter Géza üzletvezető-helyettes, főfelügyelő fogadták. Neugebauer az aradi üzletvezetőség területén életbeléptetendő reformok megbeszélése céljából holnap tanácskozásokat folytat az aradi üzletvezetőségen.

— A tőzsde új elnökének programja. Horváth Elemér, a budapesti tőzsde új elnöke fogadott egy hírlapírót.

— Mi az álláspontja méltóságodnak azokkal a nagy harcokkal szemben, amelyek a tőzsde-reform kapcsán a börzére várnak? — kérdezte az újságíró.

— A kiegyenlítés, a békülés álláspontját képviselem — mondotta az elnök. — Mi nagyon gyengék vagyunk arra, hogy az egész tőzsde-ellenes közvéleménnyel szemben nyílt harcba bocsátkozzunk.

— És az agrárius tábor követelésével szemben méltóságod milyen álláspontra helyezkedik?

— Az a nézetem, — válaszolt az elnök — hogy az agráriusok is be fogják látni, hogy nekünk szükségünk van a mi tőzsdénkre, a mi árjegyzéseinkre. Fájdalom, ez a belátás az agráriusok részéről csak lassan és csak utólag lesz tapasztalható. Németországban már megvalósították a „Handelsrechtliche Lieferungs-geschäft“-et. Hogy mikor következik ez be nálunk, nem tudom. A fősúlyt mindenesetre arra kell helyeznünk a tőzsdereformnál, ha azt okvetlenül meg kell csinálni, hogy az olyan legyen, hogy a tőzsde autonómiáját ne érintse. Ha a kormány ellenőrizni akarja a tőzsdét, ám tessék, tegye meg, titkolni valónk nincs, de ne kívánja autonómiánk csorbítását, mert ha ezt akarná, kénytelenek lennénk ez ellen mindent elkövetni.

— Szóval a harca is készen áll méltóságod?

— A harca? Miben állhatna ez a harc és milyen lehetne, amikor mi ezerötszázan vagyunk és egész tábor áll velünk szemben? Az a szomorú, — fejezte be mondanivalóját az elnök — hogy Ausztria követeli a tőzsdereformot és a mi agráriusaink ebben a törekvésben szövetkeznek velük.

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület az új adótörvények, s különösen ezeknek a gazdákat érdeklő intézkedései ismertetése céljából, Hollady Nándor, mint előadó közreműködésével, folyó hó 15-én délelőtt 10 órakor Aradon, a vármegyeház nagytermében szakelőadást rendez, melyre az egyesület elnöksége az érdeklődő gazdákat ez uton is meghívja. Részvételi díj fejéenként 4 korona, mely az előadás megkezdése előtt, a helyszínen fizetendő.

— A millios végrendelet. A Wohlügyben ma hirdette ki a budapesti büntetőtörvényszék a határozatát. A bíróság végzésileg utasította a vizsgálóbíró, hogy az eredeti végrendeletre vonatkozó ügyiratokat, a szakvélemény kiegészítése végett adják ki Hazura Károlynak. Az ügyben e szerint a végleges döntés még késik.

— Földrengés. Bécsből táviratozzák: A földrengést jelző intézet készülékei két távoli földrengést jeleztek. Az első kezdődött tegnap délután 4 óra 53 perckor, fészke mintegy 15,000 kilométer távolságban van; a második, melynek rengési fészke körülbelül 9400 kilométer távolságra van, éjjel után 43 perccel kezdődött és 0.2 miliméteres maximumát 1 óra 18 perckor érte el.

— A peresztes autobus vállalat. Az autobus sofförök sztrájkjának idején az üzem akadálytalan lebonyolítása céljából Szathmáry Károly üzemigazgató a néhány napi gyakorlati bíró képzetöket szolgálatba állította. Az 5-ös számú kocsij új sofförje — mint azt annak idején megírtuk — a Boros Béni-téren összeütöközött a 28-as számú bérkocsival, mely Kallós József tulajdona. A 16 megsérült, a kocsij megrongálódott és ezért Kallós az autobus vállalatot kártérítésért perelte. Az aradi törvényszék felelbbviteli tanácsa ma másodfokban ítélték az ügyben és elmarasztalta az autobus üzemet 435 korona tőke és járulékaiknak megfizetésében.

— Hirtelen halál. Tudósítónk írja: Vargha Jenő, a brádi m. kir. állami polgári fiúiskola érdemes igazgatója e hó 9-én este 9 órakor szívizélhüdedésben hirtelen elhalt. Vargha igazgató két évvel ezelőtt került Nagyszentmiklósra a brádi újonnan felállított állami polgári fiúiskola élére és fáradságot nem ismerve, ezen a nemzetiségi vidéken erejével, tudásával oda törekedett, hogy a magyarság erősödjön. Két év alatt az iskolának annyi tanítványa volt és van, hogy a miniszterium belátta annak életképességét és jövőre már tervbe vették az iskola felépítését. Az alig 35 éves életerős és a társadalom oszlopos tagja iránt nemcsak Brádon, de a környéken is óriási a részvétel.

— Öngyilkos hadnagy. Hadászi Hégel Jenő 83-as hadnagy tegnap reggel 7 órakor a kőszegi szőlőkben főbelötte magát. Mire ráakadtak, volt ugyan még benne élet, de mielőtt még segíthettek volna rajta, meghalt. A fiatal tiszt tulhajtott szigorának lett az áldozata. Hadászi nagyon szigorúan, szinte brutálisan bánt alattvalóival. Emiatt gyakran volt eljárás folyamatban ellene. Ez eljárások következményeitől félt a tul temperamentumos tiszt. Napok óta feltűnően magabazárkózott, kedvetlen volt. Rossz kedvét duhaj tivornyázásba akarta fojtani. Éjjelről-éjjelre mulatott. Így tett szerda éjjel is, mikor valamennyi kőszegi kávéházat végigjárta, hajnalban pedig egy barátjának állított be mámorosan. Itt reggel fél 7 óráig maradt. Ekkor barátjától avval bucsuzott, hogy:

— Engem se látsz többé babám!

Ezt aztán nagyon komolyan is vette. Barátjának lakásáról egyenesen a várostól félóra járásnyira levő hegyek felé vette útját. Itt az egyik szőlő mellett elővette hat golyóra töltött revolverét, aztán főbelötte magát. A lövés zajára egy közelben tartózkodó napszámos ember futott hozzá. Ekkorra azonban Hadászi már vérző fejjel, eszméletlen állapotban fetrengett a földön. A napszámos azonnal jelentést tett a rendőrségen, honnan viszont a kaszárnyát értesítették. Mire a katonák és rendőrök kisérték az öngyilkosság színhelyére, a hadnagy már halott volt. Holttestét a temető halottas házába szállították.

— Az Aradi Nemzeti Szövetség Munkásképző Intézménye december hó 12-én délután 4 és fél órakor a Weitzer János utcai polgári fiúiskola rajztermében nyilvános szórakoztató és szakelőadást tart. Műsor: 1. Költemény. Szavalja: Livery Béla tanuló. 2. Szakelőadás. „Kelet felé” írta és elmondja: Záray Jenő tanár, a képeket Matusik Márton tanár vetíti. A belépés díjtalan; a terembe csakis felnőttek léphetnek be. Az előadás fél 5 órakor kezdődik.

— **Zeppelin betegsége.** Berlinből jelentik, hogy Zeppelin állapota komoly aggodalomra ad okot. Néhány hét előtt nagy daganat keletkezett a nyakán és ebből seb származott, amely most elmérgesedett.

— **Milyen idő lesz?** Meteor írja: Jelenleg már csak egy foltcsoport van a Napon, mely most elég nyugodt. December 12. és 17. körül hőesést remélhetünk, nagyobb azonban a 23-iki van hivatva hatáskörében hozni, míg 26-ika körül december hónap aránylag vége a leghidegebb napjait várhatjuk, ahol a csapadék kevés. Ez inkább csak a hónap végével fejlődik. December hátralevő változási napjai 12., 13., 16., 20., 21., 23. és 27-re esnek. Ezek közül legerősebb hatásuk a 12., 16., 21. és 26-ikiak.

Konstatálható, hogy a különben kiváló időjósok az a jóslása, amely 7-re a hideg idő kezdetét helyezte kilátásba, nem következett be.

— **Tudnivalók a postacsomagokról.** A posta-és távirat igazgatóság a következőket közli: A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszert más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használandó. Vászon vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan át kell kötni, a zsineg keresztési pontjain pedig pecsétviaszzal kell lezárni. 3. A címzésnél a címzett vezeték- és keresztnévnek vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősebb, özv. stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának, és lakhelyének pontos kitételére kiváló gond fordítandó; a Budapestre és Bécsre szóló küldemények címírataiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő. A rendeltetés, ha tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható foljegyzése különösen szükséges. 4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bórdarabravagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni és erősíteni. A papírdarabokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. Feltehető kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címrát összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címrát leesné, elveszne, vagy olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papírlapról olvasható cím alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagban levő címrát felső részén is kitüntesse. 5. A személyszállító vonatok rendszeres közlekedésének biztosítása céljából f. évi december 19-től 24-ig a postai csomagok nagyobb részét a vasúti fővonalakon nem a rendszeres mozdópóttakkal, hanem gyorstehervonatokban rendszeresített külön csomagszállító menetekkel szállítjuk. Ezen körülmény a nagy csomagok szállításában némi késleltetést idéz elő. Hogy a rendszerint alkalmi ajándéktárgyakat tartalmazó postai csomagok mégis idejében rendeltetési helyükre szállíthatók legyenek, kívánatos, hogy a közönség a csomagokat ne az utolsó napon, hanem egy-két nappal előbb adja fel. 6. A csomagok tartalmát úgy a címráton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Wienbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (húsmeüt, szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok címírataira, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség kiirandó. (Pl. szalonna 2 kg., egy pulyka 3 kg., 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja. Nagyvárad, 1909. november hó 29. Siket Traján s. k.

— **Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jóhírű ékszerésznünk gyönyörű karácsonyi ajándékait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüstművek raktára, tulaalmozottság és alkalmi vételek folytán. Mesés olcsó árak. Telefon 439.**

— **Öngyilkos tanítónő.** Szegedről jelentik: Karcsay Irma dorozsmai állami tanítónő három év e'őt még fiatalon idegbaja miatt nyugdíjaztatta magát. Bátyja, Karcsay Aladár tekintélyes gyógyszerész tavaly idegbaiban szanatóriumban meghalt és azóta Karcsay Irma buskomor volt. Tegnap édes anyjától és nővérétől elbucszva, hálészobájába ment és ott a függöny mögött felakasztotta magát. Hozzátartozói reggel holtan találták meg.

— **Külön figyelemztetés!** Természetes dolog, hogy ama tárlat, melyet a karácsonyi ünnepekre Fischer Simon nagy áruháza a Szabadság-téren rendezett, különösen játék- és ajándéktárgyakban rendkívül tartalmaz. De külön kell figyelemztetnünk a vásárló közönséget, hogy ezenkívül férfi- és női divatcikkek, különféle téliárak és bőrárak stb. is feltűnő nagy számban szerepelnek a tárlaton. Többek között a c'ig férfi és női selyem-ernyőt karácsonyi olcsó árban, f'it 1-95 ért árusít. Az áruház késő ostig nyitva van.

— **Születések és halálozások.** Az aradi anyakönyvi hivatalban december hó 10-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: **Született:** Ernszt Miklós borbélymesternek Miklós nevű fia, Gyuritz István kocsisnak Ida nevű leánya, Minya János fékezőnek János nevű fia, Otlakán János kisbirtokosnak Lázár nevű fia, Lukács János máv. fékezőnek Ilona nevű leánya, Galbács József vasuti napszámosnak Mária nevű leánya. **Meghalt:** Juhász Sándor 22 éves szabósegéd, Váci Zózsefné 65 éves napszámosnő.

— **Az árak beszélnek.** Aki olcsón akar karácsonyra bevásárolni, nézze meg **Kerpel Izsó** könyvkiadásának árait.

— **Kossak esz. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchenyi-utcai oldalon megnyitottam.** Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 4392

— **Weisz Hugó fényképész kéri megrendelést,** karácsonyra szánt felvételeiket csakis előjegyzés szerint eszközöljek. Telefon 211. 4662

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére,** — házlag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

VIDÉK.

— **Düledező templom.** Makóról írják: A Makó melletti kiszombori római katolikus templom, melyet a műemlékek országos bizottsága becses műemléknek nyilvánított, már régóta düledező állapotban van. — A kiszomboriak az anyagiak hiánya miatt semmit sem szánhattak a templom renoválására, most azonban a királyi kegy folytán lehetővé vált a templomot jó karba helyezni. Ő felsége ugyanis a vallásalaphól 48.000 koronát engedélyezett a nevezett célra. Az összeg tíz év alatt törlesztendő. Azóta számosan kisebb-nagyobb adományokkal járultak a templom renoválási költségeihez, így például a Rónay-család 14.000 koronát adományozott.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi fotoklub választmánya** f. évi december hó 11-én, szombaton délután 5 és fél óraker a Központi kávéházban ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja Lukácsy Lajos elnök.

(*) **Községi jegyzők gyűlése.** Az aradvármegyei községi- és körjegyzők egylete és nyugdíjintézete Aradon a vármegyeháza kistermében december hó 17-én délelőtt 9 óraker választmányi s ugyanott délelőtt fél 10 óraker közgyűlést tart. Tárgysorozata a következő: I. Egyleti ügyek: A községi- és körjegyzők haszonélvezetében levő községi földek javítása érdekében beadott indítvány. II. Nyugdíjintézeti ügyek: Özv. Albics Döméné, özv. Botta Döméné, Décses Istvánné, özv. Grozesku Gergelyné, özv. Kaba Miklósné, Philimon Gyula, özv. Szakács Károlyné és Király Erzsébet segélyezés iránti kérvénye. Milován Valér ké-

relme az általa befizetett nyugdíjárulékok kétharmadának visszafizetése iránt. Nyugdíjintézeti szabályrendelet részbeni módosításának kérelmezése. Tisztujtás.

TARKASÁGOK.

(A két utazó.) Décsy Mór dr., a Földrajzi Társaság alelnöke, a neves orientalista a napokban Aradon járt rokonai meglátogatására. A vasuton megismerkedett egy jóképű, barátságos úriemberrel, akivel kedélyesen elcsevegték. A megérkezéskor az idegen udvariasan bemutatkozott:

— Goldschmidt vagyok, utazó.

— Én Décsy utazó vagyok, választott az orientalista. Miben utazik Goldschmidt ur?

— Kanavászbán. És a kollega ur?

A kitűnő tudós nevetve felelte:

— Én a Kaukázusban szoktam utazni.

(Néhány „Serenissimus“ eset.) Serenissimus meglátogat egy süketnéma intézetet. Az igazgató beszéddel üdvözl, aztán az egyik kislány mély meghajlással átnyújt neki egy virágcsokrot. Serenissimus átveszi, aztán barátságosan rámosolyog a süketnéma gyermekre.

— És mond csak kislányom... mióta...mióta vagy te süketnéma?

Serenissimus meglátogat egy új elemi iskolát. A cerce folyamán megkérdi az egyik tanítótól, sok-e a dolga,

— Bizony, fenség, nagyon el vagyok foglalva. Olvasás, írás, számtan, földrajz, történet, mind az én vállamra nehezedik. Harminckét órát tanítok.

Serenissimus elismerőleg bólint fejével:

— **Harminckét óra naponta!** Bizony az sok...sok.

Serenissimus felkeres egy kaszárnyát. Az udvaron éppen rekrutákat instruálnak nagy vesződéssel. Serenissimus egy ideig nézi a dolgot, aztán elégedetlen arccal fordul a titkárához:

— Nézze, Kindermann, azt mondom magának, ezekkel a rekrutákkal mindaddig baj lesz, amíg a civilbagázsból vesszük őket!...

(Milliókat érő halál.) Taussig lovag kinos betegsége nemcsak a bankkormányzó családját, hanem a börzspekulánsokat is aggasztotta. Az elhunyt pénzfejedelem annyi nagy vállalat életében játszott döntő szerepet, hogy a tőzsdén igen sok papiros árhullámszáma az ő egészségi állapotának fordulataival függött össze.

Mikor elhunyt, így kiáltott fel a bécsi tőzsdén egy hidegvérű játékos:

— Ha ez az ember túléli a halálát, milliókat kereshetett volna vele.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10.

Téli idő helyett őszi és tavaszi napok uralkodnak. A vetésekre ezidő szerint még jó a mostani időjárás, kérdés azonban, hogy később — egy hirtelen változás — milyen hatással lesz a mezőgazdasági állapotra?

A gabonaüzlet irányzata ingadozó. Egyik nap szilárd, a másikon lanya.

A mai piacon gyenge hozatal volt.

A mai piacon eladásra került:

200 mm. buza	13-50—13-70
200 mm. tengeri	5-60—5-70
Rozs	9-10
Zab	7-10
Árpa	6-80

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktársaság.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 10

Amerika 1/2-el magasabb. Kinálat, vételkedv gyenge. 50 0 mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.62—6.63	6.62—6.63
Buza 1910. áprillisa	13.83—13.84	13.80—13.81
Zab 1910. áprillisa	7.55—7.56	7.54—7.55
Rozs 1910. áprillisa	9.93—10.94	9.91—9.92
Buza 1910. októberre	11.71—11.72	11.72—11.73
Buza 1910. májusra	13.65—13.66	13.62—13.63
Rozs 1910. októberre	8.8—8.86	8.84—8.85

Zárul 5 órakor.

Oestrák hitelrészvény 671 —

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. december 10.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	13.30—13.40
76 " " " " " " " "	13.40—13.50
77 " " " " " " " "	13.50—13.60
78 " " " " " " " "	13.60—14.70

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új... ..	13.20—13.30
Rozs új... ..	8.80—7.90
Árpa új... ..	6.40—6.50
Zab új... ..	6.70—6.80
Tengeri régi... ..	5.40—5.50

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— December 0. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 153—55 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 153—155 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—145 fillérig.

Sertéslétszám: december hó 6. napján volt készlet 22604 darab, december 7. napján felhajtott 48 darab, dec. 7. napján elszállított 491 darab, december 8. napjára maradt készletben: 22.161 darab.
A hizott sertés üzlet irányzata változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— December 10. —

Fehér Kereszt szálloda. Philipp Richárd utazó Budapest. — Medvegy János honvédszámtiszt Szeged. — Ember József dr. hadbiztos Szeged. — Steinberger Samu utazó Budapest. — Hartmann Áron utazó Budapest. — Lambert Elek fényképész Budapest. — Szüts Mihály gazdálkodó Szeged. — Braun Elek utazó Budapest. — Hunyell Gyula utazó Szentágota. — Weisz Adolf utazó Budapest. — Vitéz József utazó Budapest. — Goldberger Jenő utazó Budapest. — Litinsky Zoltán utazó Budapest. — Róth Bertalan kereskedő Besztercebánya. — Vészi Hugó utazó Berzova. — Rosenthal Arthur magánhivatalnok Temesvár. — Szenes Emil dr. ügyvéd Temesvár. — Vizesi Magda magánzó Szolnok. — Preisach Ignác utazó Budapest.

Központi szálloda. Koppel Gyula utazó Budapest. — Feinger Miksa utazó Temesvár. — Kovács Béla tisztviselő Körösbánya. — Márkutz József jegyző Barakony. — Rési Sándor utazó Budapest. — Vágó Károly utazó Budapest. — Bósa Sándor mérnök Budapest. — Kiss Ferenc hivatalnok Budapest. — Füzési Antal kárbeclő Budapest. — Balmos Zsigmond utazó Szeged. — Fried Ferenc utazó Budapest. — Buda Gézáné magánzó Hátszeg. — Kenderesy Gézáné birtokos neje Hátszeg. — Gagezi Emil igazgató Budapest. — Muterémer János igazgató Grabác.

Vass szálloda. Niemcsik Géza mérnök Budapest. — Kiss Ferenc utazó Szabadka. — Kiss Miksa utazó Szabadka. — Steinberger Adolf utazó Budapest. — Hey Adolf utazó Budapest. — Clastinovits János utazó Nagyszentmiklós. — Mahrenka Valér utazó Pozsony. — Szokolay István birtokos Orosháza. — Friedman Armin utazó Budapest. — Abraham Sándor utazó Pankota. — Schwartz Sándor kereskedő Temesvár. — Jámsy Ferenc birtokos Soborsin. — Körbl Henrik utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Röser Mihály téglagyáros Perjámos. — Karácsonyi Sándor dr. ügyvéd Puska. — Nagy Zoltán magánhivatalnok Hódmezővásárhely. — Bosnyák Imre birtokos Holdmezes.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1909. évi december hó 11-én:

A) bérlet. A) bérlet.

Odry Attila vendégfelleptével:

Faust.

Opera 5 felvonásban. Szövegét írta: Barbier és Carre. Fordította: Ormay és Böhm G. Zenéjét írta: Gounod.

SZEMÉLYRÉK:

Faust, doktor Ferrari A.	Valentin	Gerő János.
Mephisto Odry Attila.	Märtha, dajka H. Fekete A.	
Margaretha Wlassák V.	Siebel	Zalai Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. december 11-én, szombat

1. Patkányirtó kutyák. Látványosság. — 2. Aki színeszt szeret. Humoros. — 3. Amerikai házasság. Komikus. — 4. A kis hős. Dráma — 5. Galineó Galinel. Drama. — 6. Hajsza a majom után. Humoros. — 7. Elefántvadászát. Látványos.

Előadás ületben

A Kossuth-mauzóleum felavatási ünnepélye.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.***Nyilatkozat.**

Tekintetes Schmitt Sándor dr. ügyvéd urak Arad. A „Függetlenség” 1905. évi 291. és 294. számaiban „A nap hőse” és „Koboznak” című cikkeiben Schmitt Sándor dr. jelenleg aradi ügyvéd urról oly állítások tettek közzé és vele szemben oly kifejezések használtak, amik tevezett ügyvéd urat mélyen sértették. Ezen cikkeikért a bünvádi eljárás ellenem megindult és ártatlanul 8 napi fogházra lettem elítélve, mert jóhiszeműségemben vállaltam a cikkeikért a felelősséget. Meggyőződtem arról, hogy a cikkeikben foglalt sértő jelzőkre Schmitt Sándor dr. ügyvéd ur okot nem szolgáltatott és minthogy a kérdéses cikkeket nem én irtam és minthogy a kérdéses cikkeket nemcsak a jóízlést sértik, hanem Schmitt Sándor dr. ügyvéd urat is igaztalanul meghurcolták, ezennel kijelentem, hogy e cikkeik tartalmával magamat semmiben sem azonosítom és rendkívül mélyen sajnálom, hogy Schmitt Sándor dr. ügyvéd ur ártatlanul a meghurcoltatás áldozatává esett. „Egy nyilatkozó alakról” című cikket az igaz, hogy én irtam, azonban ezen cikkel Schmitt Sándor dr. ügyvéd urat a világgért sem akartam sérteni és ha amennyiben ezen cikk tartama Schmitt Sándor dr. ügyvéd urat mégis sértette volna, tőle ezennel bocsánatot kérek. Mindezek után pedig azon tiszteletteljes kérelemmel fordulok Schmitt Sándor dr. ügyvéd urhoz, miszerint szíveskedjék nekem módot nyújtani ahhoz, hogy fenti állításaim valódiságát a Büntető Bíróság előtt is igazolhassam és a büntetés alól felmentessem.

Ama reményben, hogy Schmitt Sándor dr. ügyvéd ur kérelmemet teljesíteni fogja, maradtam hazafias üdvözléssel

Arad, 1909. július 26.

Zima Tibor s. k.,

a „Függetlenség” felelős szerkesztője.

* Az ezen rovat alatt közlő:tekértnem vállal fel elősegét a szerkesztő

BLOCH
Hasznos

az előkelő jó izlésnek megfelelő

karácsonyiajándéktárgyai
szembetűnő**mérsékelt**

árakon.

Modern családi levélpapír készletek
gyönyörű, értékes dobozokban.

Magyar, angol és francia levélpapír ujdonságok

Tentatartó garnitúrák.

Levelező-lap albumok.

Emlékkönyvek és zárható naplók.

Női és férfi íróasztali mappák.

Arany és ezüst zsebironok.

Folyton író aranytollas tentatollak.

Képes és meséskönyvek.

4645

Imakönyvek.

Festődobozok olaj és aquarell festéshez.

Égető gépek és Tarso garnitúrák

Diszes fali és zsebnaptárak.

Divatos női pecsétnyomók.

Kiárusítás

első mesterektől eredő rézmetszetű és acél-
metszetű képekből beszerzési áron alul.**BLOCH H.**papirkereskedése, könyvnyomdája
és fényképészeti cikkek raktára

Arad, Andrassy-tér Salac-u. sarok

Telefon 126. sz.

Vidékre külön posta elintéztést rendeztem
be, mely lehetővé teszi, hogy a beérkező
rendelések még azon napon intéztetnek elGazdag választék kará-
csónyi és ujévi képes le-
velező lapokból.

3014—1909. tkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagy-halmági kir. járás-bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ócsi gör. kel. hit-község végrehajtónak Csorogár Nikuláé és társa végrehajtást szenvedők elleni 375 kor 52 fill. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a nagy-halmági kir. járásbíróság kerületében fekvő és az Ócs községi 40. sz. tjkvben A. I. 2—37. sor-számú ingatlanok 1601 korona kikiáltási árban az 1910. évi január hó 4-ik napján délelőtt 9 órakor Ócs községében meg tartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fognak árverés alá kerülni, u. m.:

1. Az ingatlanok a kikiáltási árnak az 1908: XLI t.-c. 26. §-ában megjelölt hányadán alul el nem adatnak és vevő a bánatpénzt az idézett t.-c. 25. § a értelmében kiegészíteni köteles.

2. A fent elrendelt árverés az ócsi 40. sz. tjkvben C 3. alatt özv. Csorogár Petruné Oilár Anna csungányi lakos javára bekebelezett zálogjogot nem érinti, de a meny nyiben az ingatlanok így el nem adhatók, az árverés hatálytalanná válik és a nyomban újlag megtartandó árverésen újlag fognak eladatni.

3. Arverelni kívánók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 160 K. 10 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt

óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. sz. alatt kelt rendeletében előírt módon a nbutyini kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

5. Vevő köteles az épületeket a birtokbavétel napjától tüzkár ellen biztosítani és a biztosítási bírcát ugyanazon naptól számított 15 nap alatt ezen bíróságnál bemutatni.

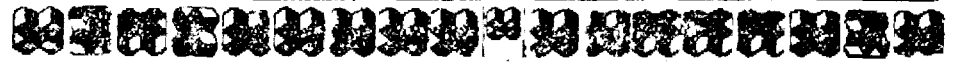
A kir. járásbíróság, mint telek-könyvi hatóság.

Nagyhalmágyon, 1909. évi szeptember hó 25-én.

Gáffy,
kir. járásbíró.

4638

**Használt
ó l o m
megvételre keresetik**

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnövés előmozdításra a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA.

6 üveget ingyen láda és csomagolásban bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógys ertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó e készítmény és miként ápoljuk hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalma lanságáért teljes garanciát vállalok.

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

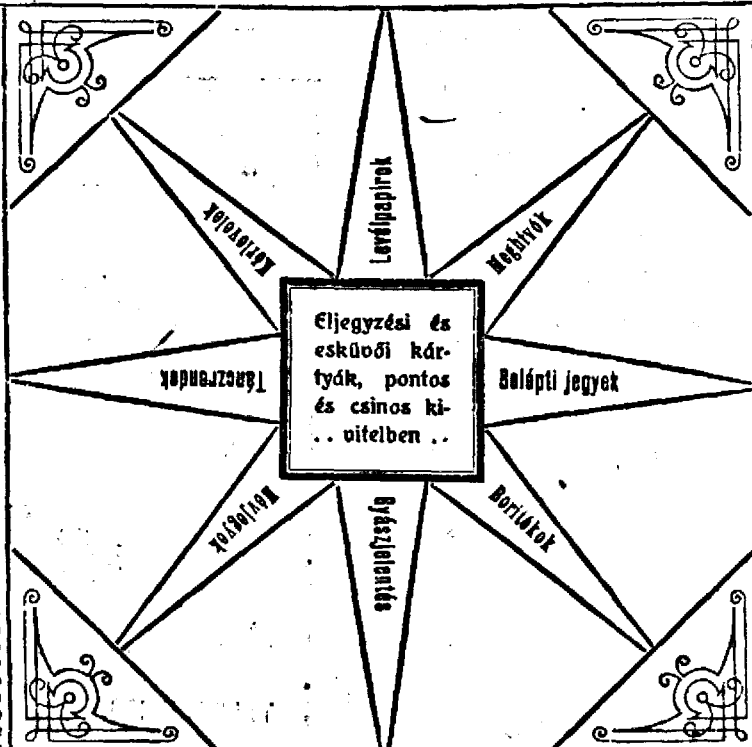
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befűtőmódo.

Ajánlja kitűnően berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomtatási munkák gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben jutányos árban készíttetnek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:
1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.
Vidéken:
1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.
Szorkoztósági telefon 357.
Kiadóhivatal . . . 151.

Telefon 162. sz.

Ajánlunk első minőségű:
Porosz szalon fűtőszén,
Porosz légszesz pirszenet,
 Kétszer mosott **ostrai kovácskőszén,**
Rostált darabos bükkfaszén.

— jutányos árban, házhoz szállítva. —

3263

Szavatolunk, hogy a szén első minőségű és más olcsóbb fajta szénnel keverve minos

Reusz Mór és Fia

porosz kőszén, koks és faszén telepe

Arad, Boros Béni-tér 12. sz.**APRÓ HIRDETÉSEK.****A K I N E K**

ismeretség híján

háztartásra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellőre, körtészre,	kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re vagy szükségére,
--	---

A K I

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
---	---

A K I

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
--	--

A K I

mindeneket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

A K I

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KOZLONY”**kis hirdetési**

rovatát használja.

Üzlethelyiségek kiadó.

Egy fodrászüzlet berendezés eladó.
Bővebbet Lányi cipőüzletében,
Atzél Péter-u. 1. 4657

Karácsonyi díszekből

igen eredeti, káprázatos ajándékok!
Csillagszóró csodagyertyák. Karácsonyi hó. Angyalhaj. Dió aranyozó. Tündérhaj. Karácsonyi és új-évi levelező lapokból gyönyörű ajándékok! a készleten lévő legfinomabb díszlevegőpapírokat csaknem saját árban áruistom. Legújabb társasjátékok óriási választéka. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90.000 kötetes kölcsönkönyvtár. 30.000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpetz Izsó, könyv és papirkereskedése Aradon Andrassy-tér 20 sz. Telefon 385. 3911

Szép karácsonyfák

ugy százával mint darabonként igen olcsón eladatnak. Asztalos Sándor-utca 2—3. szám, házmesternél. 4639

Azonnal kiadó

egy 2 szobás modern lakás erkélyvel, konyhával, előszobával, fürdőszobával stb. mellékhelyiségekkel. Bővebbet Ziffer Sándornál, Szabadság-tér 16. 4480

Varrógép szerelő

jó fizetéssel azonnal felvétetik Stern Adolf cégnél Boros Béni-tér 8. 4624

Éakás

két szoba, konyha mellékhelyiségekkel tisztviselő családnál kiadó. Cim kiadóhivatalban. 4626

Ügyes fehér varrónő

házhoz ajánkozik. Cim a kiadóhivatalban. 4638

Karácsonyi és újévi

képes levelező-lapok: kis gyűjtemény vegyesen 12 drb. bronzézüst kártya a legújabb mintákból K. 1. Nagy gyűjtemény 25 drb. K. 2.— Vidékre, ha a pénz előre küldetik: kis gyűjtemény bérmentve K. 1-05, nagy gyűjtemény K. 2-10. Ingusz J. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy tér és Weitzer János-u. 173

Mérlegképes**könyvelőt**

keresek

egész vagy félnapra.

Cim megkérdezhető a kiadóhivatalnál. 4637

Villanyvilágítás,

elektromotor, szellőztető, telefon, villámhárító, villamoscsengő és jelző berendezések.

Gáz- és villanycsillárok,

lámpák és izzótestek a legolcsóbb árak és legjobb kivitelben.

DIAMANT FERENC

Arad, Atzél Péter-utca 2.

(a színvonal főbejáratával szemben, Bohos udvar.)

Telefon 595. 3717

**Könyvkötészetünkben
tanulóleányok**

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetnek.**Egy fényképező gép**

olcsó és amellet nagy örömet szerző

karácsonyi ajándék.

Tanulságos, hasznos és szórakoztató. Korkülönbség nélkül mindenki gyorsan megtanulja az általam díjmentesen szolgáltat tanítás révén. Egy föltétlen jó gép felszereléssel már 10 koronáért, tökéletesebb 20, 30, 40. é 50 koronáért és feljebb alkalmi vételek folytán igen jutányosan szerezhetők be

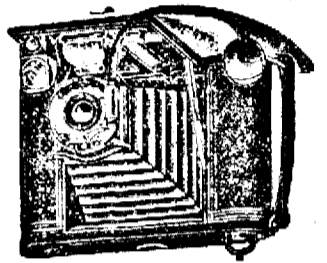
BLOCH H.

papirkereskedésében, fényképezési rak-
tárában 4648

ARAD, Andrassy-tér 18.

Salacz-utca sarkán.

600 oldalas képes árjegyzék ingyen.

Tüzifa eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint mindennemű és osztályu, saját erdőmben termelt

TÜZIFÁT

ajánlok azonnali szállításra guravojl és almás-
alcsilli faraktáramból, I. rendű bükkhasáb vagononként pr. 10000 kgr. ab vagon Arad állomás K. 136-75.

Ezenkívül ajánlom legjobb minőségű, száraz, ölbe rakott tűzifát, hasábfát 24 koronától feljebb, továbbá bognár- és kádárfát, Arad, Nagyváradi-ut 2/a, a viadukttal szemben levő faraktáramban és jó minőségű 4109

téglámat is.

Árak megtudhatók és megrendelés feladható

NACHT VIKTOR tulajdonosnál

Arad, Petőfi-utca 8. sz.

Telefon 324. sz.

Nacht Viktor,

fakereskedő és téglagyáros.

Minták és árak vidékre
díjtalanul. ————

Ez évi 6 féle

NÉVJEGY

divat ajándék.
Etoile de Hollandais, Etoile de Schwed
Meusselin de Pompadour, Isabey, Parchment
Bristol.

Névjegyeim mindig a legdivatosabbak.

BLOCH H.

PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR, SALAC-U. SARK.

TELEFON 126.